

ΙΟΝΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΣΧΟΛΗ ΕΠΙΣΤΗΜΗ ΤΗΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗΣ
ΤΜΗΜΑ ΑΡΧΕΙΟΝΟΜΙΑΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΟΝΟΜΙΑΣ ΚΑΙ ΜΟΥΣΕΙΟΛΟΓΙΑΣ

ΤΙΤΛΟΣ ΠΤΥΧΙΑΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ:

***«Δημόσιες και Δημοτικές Βιβλιοθήκες και ο σύγχρονος
Εκπαιδευτικός και Πολιτιστικός τους ρόλος»***

της: Κούβελα Μαρίας

ΕΠΙΒΛ. ΚΑΘΗΓΗΤΡΙΑ: ΣΤΑΜΟΥ ΣΟΦΙΑ, ΕΠΙΚΟΥΡΟΣ ΚΑΘΗΓΗΤΡΙΑ

ΚΕΡΚΥΡΑ 2020

ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ

Θα ήθελα να ευχαριστήσω την επιβλέπουσα καθηγήτρια μου, κυρία Στάμου Σοφία για την πολύτιμη καθοδήγησή της. Επιπλέον, την Δημοτική Βιβλιοθήκη Κορίνθου και συγκεκριμένα την Προϊσταμένη της, κυρία Τζαναβάρα Αντωνία για την βοήθεια της ως προς την συγκέντρωση ενός μέρους του υλικού μου για την υλοποίηση της πτυχιακής μου εργασίας , όπως επίσης και την Ακαδημαϊκή Βιβλιοθήκη του Ιονίου Πανεπιστημίου. Τέλος, οφείλω να αφιερώσω την πτυχιακή μου εργασία στην οικογένειά μου, που με στήριξε σε όλα τα φοιτητικά χρόνια των σπουδών μου.

***“Ω! Ήταν ευτυχισμένος ανάμεσα σε όλη αυτή τη γνώση, ήταν ευτυχισμένος ανάμεσα σε όλα αυτά τα βιβλία, καθώς σεργιάνιζε το βλέμμα του πάνω στα χρυσωμένα γράμματα, στις φθαρμένες σελίδες, στην ξεθωριασμένη περγαμηνή”
Gustave Flaubert .***

Περιεχόμενα

ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ.....	2
ΣΥΝΤΟΜΟΓΡΑΦΙΕΣ.....	4
ΕΙΣΑΓΩΓΗ.....	5
Β' Κεφάλαιο: Δημόσιες & Δημοτικές Βιβλιοθήκες.....	7
2.1 Ορισμός Βιβλιοθήκης.....	7
2.2 Είδη Βιβλιοθηκών.....	7
2.3 Λειτουργία Βιβλιοθηκών.....	8
2.4 Δημόσιες & Δημοτικές Βιβλιοθήκες.....	12
2.5 Μελέτες Περίπτωσης Δημόσιων Ελληνικών Βιβλιοθηκών.....	16
2.6 Εθνική Βιβλιοθήκη Ελλάδος.....	18
Γ' Κεφάλαιο: Πολιτιστικός ρόλος Δημόσιων & Δημοτικών Βιβλιοθηκών.....	20
3.1 Ορισμός Πολιτισμού.....	20
3.2 Unesco.....	20
3.2.1 Πλαίσιο λειτουργίας βιβλιοθηκών σύμφωνα με την Unesco.....	21
3.2.2 Ελληνικό Πλαίσιο λειτουργίας βιβλιοθηκών.....	22
3.3 Πολιτιστικές δραστηριότητες Δημόσιων & Δημοτικών Βιβλιοθηκών.....	22
3.4 Future Library.....	26
3.5 IFLA.....	28
Δ' Κεφάλαιο: Εκπαιδευτικός ρόλος Δημόσιων & Δημοτικών Βιβλιοθηκών.....	29
4.1 Η έννοια της Εκπαίδευσης.....	29
4.2 Δια Βίου Μάθηση.....	30
4.2.1 Ιστορική αναδρομή.....	30
4.2.2 Δραστηριότητες και Υπηρεσίες Δια βίου μάθησης.....	31
4.2.3 Δια βίου μάθηση: Η περίπτωση της Ελλάδας.....	32
4.3 Εκπαιδευτικές Δραστηριότητες Δημόσιων και Δημοτικών Βιβλιοθηκών.....	33
Συμπεράσματα.....	38
Βιβλιογραφία.....	40
Παράρτημα Α.....	42

Συντομογραφίες

ΑμΕΑ	Άτομα με Αναπηρία
ΓΣΒ	Γενικό Συμβούλιο Βιβλιοθηκών
ΔΚΚΒΑ	Δημόσια Κεντρική(Καποδιστριακή)Βιβλιοθήκη Αίγινας
ΔΚΒΒ	Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας
ΔΒΒ	Δημόσια Βιβλιοθήκη Βυτίνας
ΔΚΒΕ	Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Ελευθερούπολης
ΔΙΒΖ	Δημόσια Ιστορική Βιβλιοθήκη Ζακύνθου
ΔΙΚΒΙ	Δημόσια Ιστορική Κεντρική Βιβλιοθήκη Ιωαννίνων
ΔΚΒΚ	Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Κέρκυρας
ΔΚΒΚ	Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Κόνιτσας
ΔΚΒΛ	Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Λιβαδειάς
ΔΒΜ	Δημόσια Βιβλιοθήκη Μηλεών
ΔΒΝ	Δημόσια Βιβλιοθήκη Ναυπάκτου
ΔΚΒΝ	Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Ναυπλίου
ΔΚΒΧ	Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Χαλκίδας
ΔΚΙΒΧ	Δημόσια Κεντρική Ιστορική Βιβλιοθήκη Χίου
ΔΒΚΚ	Δημοτική Βιβλιοθήκη(Κοβεντάρειος)Κοζάνης
ΔΒΚ	Δημοτική Βιβλιοθήκη Καλλιθέας
ΔΒΚ	Δημοτική Βιβλιοθήκη Κορίνθου
ΔΒΜ	Δημοτική Βιβλιοθήκη Μαλεβιζίου
ΔΒΧ	Δημοτική Βιβλιοθήκη Χανίων
ΕΒΕ	Εθνική Βιβλιοθήκη Ελλάδος
ΕΚΤ	Εθνικό Κέντρο Τεκμηρίωσης
ΕΦ	Εφορευτικό Συμβούλιο
ΚΑ.Λ.ΒΙΒ.	Κανονισμός Λειτουργίας Βιβλιοθηκών
ΚΠΙΣΝ	Κέντρο Πολιτισμού Ίδρυμα Σταύρος Νιάρχος
Ν.Π.Δ.Δ	Νομικά Πρόσωπα Δημοσίου Δικαίου
Ο.Τ.Α	Οργανισμός Τοπικής Αυτοδιοίκησης
ΥΠΑΙΘ	Υπουργείο Παιδείας και Θρησκευμάτων
ΦΕΚ	Φύλλο Εφημερίδας της Κυβερνήσεως
IFLA	International Federation of Library Associations and Institutions
UNESCO	United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Αφορμή για την επιλογή του θέματος για την εκπόνηση της πτυχιακής μου εργασίας, στάθηκε το γεγονός πως τα τελευταία χρόνια διακρίνει κανείς την έλλειψη που υπάρχει τόσο στις Βιβλιοθήκες ως κτίρια κυρίως σε μικρότερες πόλεις όσο και από την άποψη της πρόσβασης του κοινού σε αυτές. Για αυτό κρίθηκε αναγκαία μέσω αυτού του θέματος, η καλύτερη δυνατή προώθηση των βιβλιοθηκών, και πιο συγκεκριμένα των δημόσιων και των δημοτικών. Ακόμη, θα γίνει αναφορά για τον ρόλο τους τόσο στον Πολιτισμό όσο και στην Εκπαίδευση, όσον αφορά στην συμβολή των βιβλιοθηκών σε αυτούς τους δύο φορείς, που κατέχουν σημαντική θέση στη κοινωνία.

Στόχος αυτής της εργασίας είναι η διαπίστωση πως η Βιβλιοθήκη είναι σημαντικό να ενταχθεί πραγματικά στην καθημερινότητα των πολιτών, έτσι ώστε να έρθουν και οι ίδιοι σε μια άμεση επαφή με τη γνώση και την πληροφορία. Έχει να προσφέρει πέρα από γνώση και μια καλύτερη επικοινωνία ανάμεσα στους πολίτες της κάθε κοινωνίας.

Σχετικά, με την μεθοδολογία που ακολουθήθηκε όσον αφορά στη βιβλιογραφία είναι μια έρευνα αναζήτησης στο διαδίκτυο σε ηλεκτρονικές πηγές, βιβλία σχετικά με το θέμα τα οποία αναζήτησα προσωπικά στην Ακαδημαϊκή Βιβλιοθήκη του Ιονίου Πανεπιστημίου, τέλος με την βοήθεια της Προϊσταμένης της Δημοτικής Βιβλιοθήκης Κορίνθου και συγκεκριμένα της Πόλης μου αναζήτησα διπλωματικές εργασίες φοιτητών.

Η δομή της εργασίας ξεκινάει αρχικά με σκοπό να παρουσιαστεί ένα πρώτος ορισμός για το τι εννοούμε όταν μιλάμε για Βιβλιοθήκη. Έτσι, στο Α Κεφάλαιο παρουσιάζεται η έννοια της Βιβλιοθήκης, τα άλλα είδη των βιβλιοθηκών που υπάρχουν με μια μικρή αναφορά στη θεματική της κάθε μιας από αυτές, ακόμη γίνεται αναλυτική αναφορά στον τρόπο λειτουργίας των βιβλιοθηκών – δημόσιων και δημοτικών. Έπειτα, περιγράφονται οι δημόσιες και δημοτικές βιβλιοθήκες όσον αφορά στον στόχο που εξυπηρετούν, στον Κανονισμό λειτουργίας τους αλλά και σε παραδείγματα ορισμένων δημόσιων βιβλιοθηκών σχετικά με την ιστορική τους εξέλιξη, την απόκτηση του υλικού τους αλλά και τις συλλογές τους. Κλείνοντας το πρώτο κεφάλαιο, θα γίνει αναφορά στην μεγαλύτερη βιβλιοθήκη της Ελλάδος την Εθνική Βιβλιοθήκη, όπου θα περιγραφεί η ίδρυσή της, ο τρόπος λειτουργίας αλλά και ο σκοπός που εξυπηρετεί μαζί και το υλικό και οι συλλογές που η ίδια διαθέτει.

Έπειτα, στο Β Κεφάλαιο παρουσιάζεται ο πολιτιστικός ρόλος των δημόσιων και δημοτικών βιβλιοθηκών, για αυτό γίνεται αναφορά στην έννοια του Πολιτισμού. Επίσης, κρίνεται σκόπιμο να αναφερθεί η Unesco όπου είναι ένας διεθνής οργανισμός των Ηνωμένων Εθνών ο οποίος ασχολείται με την εκπαίδευση, την επιστήμη και το πολιτισμό. Έτσι θα γίνει λόγος για την ίδρυσή της, και τον σκοπό που εξυπηρετεί. Ακόμη, θα αναλυθούν σύμφωνα με την Διακήρυξη της Unesco οι δώδεκα στόχοι οι οποίοι καθορίζουν το πλαίσιο των υπηρεσιών των λαϊκών βιβλιοθηκών, όπως αυτό διαμορφώνεται στα πλαίσια των αποστολών τους. Το ελληνικό πλαίσιο λειτουργίας των λαϊκών βιβλιοθηκών είναι εξίσου σημαντικό, για αυτό και είναι απαραίτητο να γίνει μια μικρή αναφορά για το τι ισχύει στην Ελλάδα.

Επιπρόσθετα, για να κατανοηθεί καλύτερα ο ρόλος των βιβλιοθηκών στον Πολιτισμό χρειάζεται να αναφερθούν κάποιες πολιτιστικές δραστηριότητες στις δημόσιες και δημοτικές βιβλιοθήκες. Επιπλέον, το Future Library είναι ένα εθνικό δίκτυο βιβλιοθηκών το οποίο δημιουργήθηκε για πρώτη φορά στη Βέροια και εξελίχθηκε ακόμα περισσότερο ύστερα από τη δωρεά του Ιδρύματος Σταύρος Νιάρχος, για αυτό και η αναφορά σε αυτό είναι ιδιαίτερα σημαντική. Ολοκληρώνοντας, το δεύτερο κεφάλαιο, είναι σημαντικό να μιλήσει κανείς για το IFLA μια Διεθνή Ομοσπονδία Ενώσεων Βιβλιοθηκών, τι είναι αλλά και τους σκοπούς που εξυπηρετεί όσον αφορά στις βιβλιοθήκες.

Στο 7^ο Κεφάλαιο που είναι και το τελευταίο, αρχικά παρουσιάζεται ο εκπαιδευτικός ρόλος των δημόσιων και δημοτικών για αυτό θα γίνει πρώτα αναφορά στην έννοια της Εκπαίδευσης. Έπειτα, θα γίνει λόγος για την έννοια της Δια βίου μάθησης και πιο συγκεκριμένα, τι είναι και πως ξεκίνησε να υπάρχει. Θα αναφερθούν οι δραστηριότητες και οι υπηρεσίες δια βίου μάθησης που μπορεί να προσφέρουν οι βιβλιοθήκες καθώς και τι συμβαίνει με τη δια βίου μάθηση στην Ελλάδα, όπου κρίνεται σημαντική η αναφορά στην περίπτωση της Ελλάδας σχετικά με τη δια βίου μάθηση. Κατά συνέπεια, στο κλείσιμο του τρίτου κεφαλαίου, είναι απαραίτητο να αναφερθούν κάποιες εκπαιδευτικές δραστηριότητες ή προγράμματα των δημόσιων και δημοτικών βιβλιοθηκών, έτσι ώστε να γίνει πιο κατανοητός ο ρόλος που κατέχουν στο εκπαιδευτικό κομμάτι.

Β' Κεφάλαιο: Δημόσιες και Δημοτικές Βιβλιοθήκες

2.1 Ορισμός της Βιβλιοθήκης

Ο όρος <<Βιβλιοθήκη>> χρησιμοποιήθηκε αρχικά με την έννοια της αποθήκης ή του χώρου φύλαξης επίσημων αρχειακών τεκμηρίων για να επεκταθεί, στη συνέχεια, στη σημασία του χώρου φύλαξης επιστημονικών και φιλολογικών έργων. Σήμερα, ο όρος διατηρεί τη σημασία χώρου συγκέντρωσης και φύλαξης βιβλίων και, σε επέκταση, τη σημασία της συλλογής αυτών των βιβλίων. Επίσης, έχει εμπλουτισθεί και με λειτουργικά χαρακτηριστικά που την προσδιορίζουν.¹

Βιβλιοθήκες υπήρχαν από την αρχαιότητα, καθώς είχε προκύψει η ανάγκη για διαφύλαξη της γνώσης με κάθε μέσο. Μετά την ανακάλυψη όμως της τυπογραφίας, ο πολλαπλασιασμός αντιτύπων και δημοσιευμάτων είχε ως αποτέλεσμα τη δημιουργία όλο και μεγαλύτερων συλλογών και βιβλιοθηκών. Αυτό οδήγησε τις συλλογές στο να πρέπει να διαχειριστούν πλέον το υλικό τους οργανωμένα. Τον 18ο αιώνα έχουμε τις πρώτες τεκμηριωμένες ιστορικά, μορφές συστηματικής οργάνωσης μεγάλων συλλογών με σκοπό την πρόσβαση στο υλικό. Τον 19ο αιώνα πραγματοποιείται σταδιακά η μετάβαση από τη <<λόγια>> βιβλιοθήκη των Πανεπιστημίων, των εκκλησιαστικών ιδρυμάτων κλπ., στη <<λαϊκή>> βιβλιοθήκη των μετέπειτα χρόνων. Στα τέλη του 19ου αιώνα αναδεικνύονται τα πρώτα <<επιστημονικά>> εργαλεία για τη διαχείριση των βιβλιοθηκών(*Ουρανία Προϊκάκη, 2018, σελ. 16*).

Ο ρόλος τους, είναι να προσφέρουν στην κοινωνία έναν εναλλακτικό τρόπο πρόσβασης τόσο στη γνώση όσο και στη πληροφορία. Γι' αυτό και ο σκοπός που εξυπηρετούν, είναι εξίσου σημαντικός. Αποσκοπούν στο να καταφέρει ο κάθε πολίτης να διευρύνει τους πνευματικούς του ορίζοντες μέσω της επιπρόσθετης γνώσης που του παρέχουν. Μέσω των βιβλιοθηκών κοινωνικοποιείται σε μεγαλύτερο βαθμό, έρχεται σε επαφή με περισσότερο κόσμο, καθώς το ενδιαφέρον για μάθηση είναι κοινό για όλους. Ακόμη, θέλουν τον κάθε πολίτη να είναι ενεργός σε ό,τι αφορά τη δράση του στο εξωτερικό περιβάλλον και να μην επιδεικνύει κανενός είδους παθητικότητα.

Όσον αφορά στην νομική υπόσταση που κατέχουν, είναι διαφορετική για την κάθε βιβλιοθήκη, καθώς οι Δημόσιες βιβλιοθήκες χρηματοδοτούνται εξ'ολοκλήρου και ελέγχονται από το Υπουργείο Παιδείας, ενώ οι Δημοτικές χρηματοδοτούνται και εποπτεύονται από τον Δήμο, απευθύνονται, όμως στο ίδιο κοινό έχοντας ίδια αποστολή και στόχο. Επίσης, οι δημόσιες και οι δημοτικές βιβλιοθήκες είναι Ν.Π.Δ.Δ.(Νομικά Πρόσωπα Δημοσίου Δικαίου).

¹ Γ. Δ. Μπώκος, Εισαγωγή στην Επιστήμη της Πληροφόρησης, σ.161-162

2.2 Είδη Βιβλιοθηκών

Οι βιβλιοθήκες χωρίζονται σε κατηγορίες και αυτό σχετίζεται με το ποιο είναι το περιεχόμενο των βιβλίων τους αλλά και ποιος είναι ο σκοπός που εξυπηρετούν:

- 1) Δημόσιες: απευθύνονται στο ευρύ κοινό μιας τοπικής κοινωνίας και περιέχουν βιβλία και τεκμήρια με πολλές και διαφορετικές θεματικές.
- 2) Δημοτικές: απευθύνονται και αυτές στους πολίτες μιας τοπικής κοινωνίας, όπου έρχονται σε επαφή με την πληροφορία, την εκπαίδευση και την ψυχαγωγία.
- 3) Ακαδημαϊκές: Είναι βιβλιοθήκες των Ιδρυμάτων της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, οι οποίες εξυπηρετούν, κατά κύριο λόγο, τους φοιτητές και το διδακτικό προσωπικό των πανεπιστημίων και άλλων ιδρυμάτων της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης. (Γ.Α.Μπώκος, 2001, σελ.166)
- 4) Σχολικές: Είναι βιβλιοθήκες προσαρτημένες στα σχολεία της πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης με στόχο να υποστηρίζουν, κατά κύριο λόγο, το διδακτικό και εκπαιδευτικό έργο των σχολείων αυτών και να εξυπηρετήσουν τις σχετικές ανάγκες των μαθητών και του διδακτικού προσωπικού. (Γ.Α.Μπώκος, 2001, σελ.166)
- 5) Ιδιωτικές: περιέχουν συλλογές ιδιωτικές που ανήκουν σε ιδιώτες είτε μέσω κάποιας δωρεάς ή προσωπικής αγοράς. Επίσης, υπάρχουν και σε τράπεζες ή πολιτιστικά ιδρύματα.
- 6) Ψηφιακές: σύμφωνα με το *Digital Library Initiative* “είναι πηγές πληροφοριών που μπορούν να προσπελαστούν μέσω του Διαδικτύου και αποτελούν συστατικά μιας ψηφιακής βιβλιοθήκης. Αυτές περιέχουν βιβλία, περιοδικά, εφημερίδες, καταλόγους τηλεφώνων, ηχητικές και μουσικές εγγραφές, εικόνες, βίντεο κλπ., επιστημονικά δεδομένα και προσωπικές πληροφοριακές υπηρεσίες, όπως κάποιες αναφορές σχετικά με τα αποθέματα μιας επιχείρησης. Αυτές οι πληροφοριακές πηγές, όταν συνδεθούν ηλεκτρονικά μέσω ενός δικτύου, αναπαριστούν σημαντικούς συντελεστές μιας αναδυόμενης, διεθνώς προσβάσιμης ψηφιακής βιβλιοθήκης”.
- 7) Εθνική Βιβλιοθήκη της Ελλάδος: οι υπηρεσίες και η αποστολή της θα αναφερθούν σε επόμενη ενότητα του Κεφαλαίου.²

2.3 Λειτουργία Βιβλιοθηκών

Μια βιβλιοθήκη είναι απαραίτητο να πληροί ορισμένες προϋποθέσεις. Πρωταρχικός, στόχος είναι ο χώρος στέγασής της. Ο σχεδιασμός του κτιρίου μιας βιβλιοθήκης, αποσκοπεί στην διευκόλυνση του κοινού και στη καλύτερη αξιοποίηση της. Οι κλιματολογικές συνθήκες, είναι σημαντικό να λαμβάνονται υπόψη, κατά τη διάρκεια

² Σαράντος Καπιδάκης, Εισαγωγή στις Ψηφιακές Βιβλιοθήκες, σύμφωνα με το Digital Library Initiative σ.83

του σχεδιασμού, καθώς είναι εκείνες που επηρεάζουν τη μορφή κάθε κτιρίου. Έτσι, το κλίμα, η θερμοκρασία και η υγρασία πρέπει να κυμαίνονται σε φυσιολογικές τιμές. Ομοίως, το ίδιο πρέπει να ισχύει και για το φωτισμό. Παράλληλα, η επίδραση του φωτισμού, πρέπει να ληφθεί υπόψη σε ό,τι σχετίζεται με τη φύλαξη του υλικού, και ειδικά αν πρόκειται για σπάνια βιβλία ή χειρόγραφα. Η ζημιά, οφείλεται κυρίως στην υπεριώδη ακτινοβολία, σύμφωνα με την ένταση του φωτός που χρησιμοποιείται.

Πιο συγκεκριμένα, η επιλογή του **φωτισμού** σε μια βιβλιοθήκη είναι από τα πιο πολύπλοκα ζητήματα που αντιμετωπίζουν οι ειδικοί. Η δυσκολία απορρέει από τη φύση κατά κύριο λόγο αλλά και από τις λειτουργίες που προσφέρει κάθε βιβλιοθήκη. Ο φωτισμός είτε **φυσικός** είτε **τεχνητός** είναι σημαντικό να επιτρέπει το άνετο διάβασμα, να μην εκπέμπει λάμπεις οι οποίες δυσκολεύουν την όραση. Ειδικότερα, ο **τεχνητός** φωτισμός πρέπει να είναι αθόρυβος και να εξοικονομεί ενέργεια. Χαρακτηριστικό του είναι ότι μπορεί και ρυθμίζει την ένταση του κάτι που δεν ισχύει στον φυσικό φωτισμό. Επομένως, κρίνεται απαραίτητο να προσεχθεί ιδιαίτερα τόσο η ποιότητα όσο και το χρώμα του φωτισμού, ώστε οι συνθήκες ανάγνωσης αλλά και η παραμονή των χρηστών στο χώρο να είναι οι ιδανικές.

Όσον αφορά, στη **θερμοκρασία** διαφέρει ανάλογα με τη χώρα και το κλίμα της. Αυτή εξασφαλίζει την άνετη διαβίωση των χρηστών και του προσωπικού αλλά και την ικανοποιητική διατήρηση του υλικού. Για αυτό είναι αποδεκτό πως τα βιβλία διατηρούνται σε χαμηλές θερμοκρασίες και αυτό συμβάλλει και στην εξοικονόμηση ενέργειας. Ακόμη, η ύπαρξη υψηλής **υγρασίας** αλλά και χαμηλής, αν δεν ληφθεί, ως σημαντική παράμετρος για την συντήρηση των βιβλίων, κυρίως των παλαιότερων, μπορεί να προκληθούν ανεπανόρθωτες ζημιές. Συγκεκριμένα, η υψηλή υγρασία προκαλεί μούχλα, ενώ η χαμηλή ξηραίνει τα χαρτιά και τα δέρματα. Επομένως, η συντήρηση, των βιβλίων, είναι απαραίτητη για την προστασία τους μέσα στα χρόνια.

Η **θέρμανση** και ο **κλιματισμός** είναι εξίσου μια σημαντική παράμετρος όπου κρίνεται σκόπιμο να εξασφαλισθούν πιο κατάλληλες και σταθερές συνθήκες θερμοκρασίας, υγρασίας και αερισμού, σε χώρους που φυλάσσονται σπάνιες συλλογές βιβλίων, χειρογράφων και άλλων ευπαθών υλικών.

Ακόμη, η **ηχομόνωση** είναι ένα πρόβλημα που κρίνεται απαραίτητο να αντιμετωπίζεται σε χώρους όπως είναι οι βιβλιοθήκες. Ο θόρυβος που προκαλείται μπορεί να είναι είτε εξωτερικός(κυκλοφορία αυτοκινήτων, πεζών) είτε εσωτερικός(σύρσιμο καρέκλας, μετακίνηση βιβλίων). Η καλή ακουστική και η ηχομόνωση επιτυγχάνονται με υλικά στους χώρους όπως η οροφή και το δάπεδο τα οποία απορροφούν τον ήχο στα πλαίσια του επιθυμητού.

Είναι αξιοσημείωτο, να αναφερθούν οι κίνδυνοι που ενδεχομένως μπορεί να πλήξουν είτε τη βιβλιοθήκη ως κτίριο είτε το υλικό της. Μια μέθοδος προστασίας σε περίπτωση φωτιάς είναι η **πυρασφάλεια**. Έτσι, κρίνεται απαραίτητη, η εγκατάσταση συστημάτων πυρανίχνευσης σε κτίρια βιβλιοθηκών για να μπορέσει να εντοπιστεί γρηγορότερα η εστία της φωτιάς με στόχο την άμεση αντιμετώπισή της.

Σε περιπτώσεις **πλημμύρας**, τα ράφια θα πρέπει να είναι κατασκευασμένα σε απόσταση 30 εκ.

Η εγκατάσταση κλειστού κυκλώματος παρακολούθησης αλλά και η ύπαρξη συναγερμού λειτουργούν αποτρεπτικά σε περιπτώσεις **κλοπών** και κακοποίησης του υλικού.

Στη συνέχεια, κρίνεται απαραίτητο, να αναφερθούν οι υπηρεσίες που προσφέρει μια βιβλιοθήκη στο ευρύ κοινό. Οι υπηρεσίες που προσφέρει η βιβλιοθήκη είναι αναγκαίο να περιέχουν όλες τις μορφές των μέσων που παρέχουν οι νέες τεχνολογίες, αλλά και τις παραδοσιακές μορφές μάθησης και ενημέρωσης. Οι συλλογές και οι υπηρεσίες της βιβλιοθήκης είναι απαραίτητο να ανταποκρίνονται στις περιστάσεις και τις ανάγκες της τοπικής κοινωνίας την οποία υπηρετεί(**Μαρία Φωτιάδου,2019,σελ.15**). Η κατάλληλη διαμόρφωση του εσωτερικού της χώρου είναι άκρως σημαντική για την σωστή λειτουργία της, εφόσον διευκολύνει την άμεση πρόσβαση του κοινού στο υλικό και στις πληροφορίες, βοηθά στην προσέλκυση των χρηστών και δημιουργεί ένα περιβάλλον ευχάριστο και οικείο, κατάλληλο για μελέτη και δημιουργική απασχόληση.

Σε μια βιβλιοθήκη είναι απαραίτητη η ύπαρξη **Τμήματος καταλογογράφησης** για τη σωστή επεξεργασία του υλικού, συγκεκριμένα είναι η καταγραφή των βιβλιογραφικών στοιχείων του υλικού με βάση κωδικοποιημένους κανόνες και πραγματοποιείται κυρίως με τη χρήση υπολογιστή.

Σχετικά, με την πρόσβαση στο υλικό της βιβλιοθήκης η διαδικασία που ακολουθείται είναι η τοποθέτησή του σε ειδικά διαμορφωμένα ,για το βάρος τους, ράφια και κατά θεματικές ενότητες που αντιστοιχούν στις θεματικές κατηγορίες που έχει ενταχθεί το υλικό κατά την ταξινόμησή του. Ειδικότερα, είναι ένα σύστημα οργάνωσης που υιοθετείται από τη βιβλιοθήκη προκειμένου να καταστήσει τους χρήστες ικανούς να εντοπίσουν το υλικό πιο γρήγορα και εύκολα. Κατά συνέπεια, η ύπαρξη **Τμήματος Ταξινόμησης** κρίνεται αναγκαία. Ιδιαίτερα σημαντική είναι και η ύπαρξη του **Τμήματος συντήρησης** το οποίο είναι υπεύθυνο για την διατήρηση των τεκμηρίων σε καλή κατάσταση, τη συντήρηση και αποκατάσταση τους σε περιπτώσεις φθοράς ή καταστροφής τους.

Το **Τμήμα του δανεισμού** είναι μια από τις βασικότερες λειτουργίες της βιβλιοθήκης. Η υπηρεσία του δανεισμού πρέπει να στελεχώνεται από έμπειρο προσωπικό και συγκεκριμένα από βιβλιοθηκονόμους που μπορούν να συγκεντρώνουν πληροφορίες που αφορούν στη λειτουργία της ίδιας της βιβλιοθήκης αλλά και στις ανάγκες των χρηστών, να βοηθούν στην ανάλυση των αναγκών της, να μπορούν να συντάσσουν μια έκθεση που να αφορά στη φυσιογνωμία της αλλά και στους στόχους που αποσκοπεί και να είναι σε θέση να συνεργαστούν με το υπόλοιπο προσωπικό της βιβλιοθήκης. Όσον αφορά, στο τρόπο δανεισμού ενός βιβλίου, κάθε χρήστης είναι υποχρεωμένος για να δανειστεί ή να επιστρέψει ένα ή περισσότερα βιβλία να υποδείξει την κάρτα μέλους του εφόσον έχει γίνει η απαραίτητη εγγραφή του, έτσι ώστε να μπορεί να γίνει ο δανεισμός ή η επιστροφή του βιβλίου.

Επιπλέον, ως σημαντική υπηρεσία σε μια βιβλιοθήκη είναι η δυνατότητα του **διαδανεισμού** των χρηστών ώστε να έχουν πρόσβαση σε υλικό που δεν υπάρχει στην δική τους αλλά να μπορούν να το δανειστούν μέσω αυτής.

Πιο συγκεκριμένα, γίνεται διαχείριση των αιτημάτων δανεισμού των χρηστών της βιβλιοθήκης, έγκριση αιτημάτων δανεισμού των εξωτερικών χρηστών, διαχείριση

εισερχόμενου ή εξερχόμενου υλικού που προορίζεται για δανεισμό και τέλος η ικανοποίηση αιτημάτων μη αποδεκτών.(*Γ.Α.Μπώκος,2001,σελ.434*)

Το **προσωπικό** που πρέπει να στελεχώνει μια βιβλιοθήκη είναι εξίσου σημαντικό. Αναλυτικότερα, είναι απαραίτητη η ύπαρξη του Διευθυντή ο οποίος είναι υπεύθυνος για την γενικότερη επίβλεψη όσον αφορά στη λειτουργικότητα μιας βιβλιοθήκης. Έπειτα, σημαντικός είναι και ο ρόλος της Γραμματείας η οποία διεκπεραιώνει τις σχετικές εργασίες της αλλά και το άτομο που ασχολείται με θέματα που αφορούν στην οικονομική διαχείριση όπως ο προγραμματισμός, ο έλεγχος και οι πληρωμές δαπανών. Στις δημόσιες βιβλιοθήκες ο αριθμός των θέσεων όσον αφορά στο προσωπικό κυμαίνεται στις 12 εκτός αν πρόκειται για Ιστορική τότε προστίθενται δύο επιπλέον. Έτσι, υπάρχει η κατηγορία Πανεπιστημιακής Εκπαίδευσης όπως βιβλιοθηκονόμοι, η κατηγορία Τεχνολογικής Εκπαίδευσης όπως διοικητικός και λογιστικός υπάλληλος αλλά και θέση πληροφορικής. Επόμενη κατηγορία είναι αυτή της Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης η οποία συγκεκριμένα αφορά στη διοικητική Γραμματεία και τέλος η κατηγορία Υποχρεωτικής Εκπαίδευσης όπως το προσωπικό καθαριότητας αλλά και φύλαξης.(**N.3149/2003 άρθρ. 8 παρ. 2 ΦΕΚ**)

Ο **χώρος του Αναγνωστηρίου** και ο εξοπλισμός του απαιτεί ιδιαίτερη προσοχή και φροντίδα, έτσι ώστε να εξασφαλίζεται κατάλληλο περιβάλλον για τους χρήστες και να διευκολύνεται η άμεση χρήση όλων των τεκμηρίων που διαθέτει η βιβλιοθήκη. Σημαντικά στοιχεία για την καλή λειτουργία του αναγνωστηρίου είναι ο κατάλληλος εξοπλισμός (τραπέζια και καθίσματα), ο σωστός φωτισμός, ο εξαερισμός και η ηχομόνωση. Ο σχεδιασμός του αναγνωστηρίου, καθορίζεται από τον αριθμό των χρηστών, τον τρόπο χρήσης του, την άνετη μετακίνηση του χρήστη στο χώρο κατά τη διάρκεια παραμονής του, αλλά και την εξυπηρέτηση που προσφέρει ο χώρος και για άλλες δραστηριότητες. Τέλος, το αναγνωστήριο είναι χώρος που εξυπηρετεί όλων των ειδών ηλικιακές ομάδες, παιδιά με τη συνοδεία κηδεμόνα, έφηβους, ενήλικες αλλά και ερευνητικό κοινό.

Στις υπηρεσίες εντάσσεται και η δυνατότητα που δίνει στο κοινό η βιβλιοθήκη για **πρόσβαση στο Διαδίκτυο** από το χώρο της. Έτσι, κάθε χρήστης μπορεί να έχει πρόσβαση στη πληροφορία οποιαδήποτε στιγμή. Εξίσου, είναι σημαντικό να αναφερθεί πως η βιβλιοθήκη πρέπει να υποστηρίζει και **ψηφιακό περιεχόμενο** στο οποίο να μπορεί να έχει πρόσβαση ο χρήστης είτε εντός του χώρου της βιβλιοθήκης είτε και εκτός αυτού. Πιο αναλυτικά, ως **ψηφιακό τεκμήριο** ορίζεται ο οποιοσδήποτε πόρος σε ψηφιακή μορφή, είτε δημιουργήθηκε κατευθείαν ψηφιακά, είτε ψηφιοποιημένο από ένα συμβατικό πρωτότυπο και ως ψηφιακό στοιχείο πλέον μεταδίδεται ηλεκτρονικά, χωρίς να απαιτείται η συμβατική μορφή του.(*Σαράντος Καπιδάκης,2014,σελ. 72*)

Παράλληλα, κρίνεται σκόπιμο να γίνει λόγος για τον όρο των **πνευματικών δικαιωμάτων** στον χώρο των βιβλιοθηκών. Ειδικότερα, ονομάζονται τα αποκλειστικά δικαιώματα των πνευματικών δημιουργών στο έργο τους. Παραχωρούνται από τον νόμο για ορισμένο χρόνο για να απαγορεύσουν σε τρίτους τη χρήση των έργων χωρίς την άδεια του δημιουργού. Σύμφωνα με τον παραπάνω ορισμό και με βάση την ελληνική νομοθεσία για τα πνευματικά δικαιώματα προκύπτει ότι η **αναπαραγωγή για ιδιωτική χρήση** επιτρέπεται όταν αυτή γίνεται

για ιδιωτικό σκοπό. Στην περίπτωση της ελεύθερης αναπαραγωγής του έργου, χρησιμοποιούνται τεχνικά μέσα οφείλεται η εύλογη αμοιβή στο δημιουργό του έργου. Στην **αναπαραγωγή για διδασκαλία** επιτρέπεται η αναπαραγωγή άρθρων ή σύντομων αποσπασμάτων, με την προϋπόθεση να αναπαράγεται για λόγους εκπαιδευτικούς. Ακόμη, στην **αναπαραγωγή από βιβλιοθήκες και αρχεία** αναφέρεται ότι επιτρέπεται η μεταβίβαση του έργου σε άλλη μη κερδοσκοπική βιβλιοθήκη ώστε να το διατηρήσουν, εφόσον δε διακινείται στην αγορά. Ολοκληρώνοντας, η **αναπαραγωγή προς όφελος τυφλών και κωφάλαλων** σύμφωνα με τον νόμο **3057/2002** και άρ.81 επιτρέπεται σε ο,τι σχετίζεται άμεσα με την αναπηρία και δεν έχει εμπορικό χαρακτήρα.³

Στα πλαίσια των υπηρεσιών της, μια ακόμη δυνατότητα που προσφέρει στο κοινό είναι οι **πολιτιστικές δραστηριότητες**. Αυτές, μπορεί να αφορούν εκθέσεις, ομιλίες, προβολές, ξεναγήσεις στο χώρο της βιβλιοθήκης. Οι εκθέσεις αποσκοπούν να θέσουν στη διάθεση του κοινού, ειδικές συλλογές από δωρεές σπάνιων βιβλίων σε ειδικά διαμορφωμένους χώρους για την απαραίτητη φύλαξη και προστασία τους. Οι ομιλίες σε συνάρτηση και με τις προβολές σε πίνακες διάδρασης προσφέρουν στο κοινό επιπλέον γνώση και μάθηση. Οι ξεναγήσεις στο χώρο της βιβλιοθήκης είτε του ευρύ κοινού είτε διάφορων σχολείων στα πλαίσια εκπαιδευτικών προγραμμάτων δίνουν την δυνατότητα στα παιδιά να μάθουν την έννοια την βιβλιοθήκης ως χώρο αλλά και να έρθουν σε επαφή με το βιβλίο ως μια από τις μορφές της μάθησης.

Οι βιβλιοθήκες, υποστηρίζοντας την ισότητα πρόσβασης στις πληροφορίες θα πρέπει να καταβάλλουν κάθε δυνατή προσπάθεια για παροχή ισότιμων υπηρεσιών σε **Άτομα με Αναπηρία**. Έτσι, πρωταρχικό μέλημα, όσον αφορά στο σχεδιασμό του κτιρίου είναι η δημιουργία ειδικής ράμπας για την πρόσβαση των ατόμων με αναπηρία στην είσοδο του κτιρίου αλλά και η ύπαρξη ανελκυστήρα για την ασφαλή μεταφορά τους στο εσωτερικό της βιβλιοθήκης. Τα άτομα με αναπηρία είναι μια ομάδα χρηστών που θα πρέπει να ληφθεί υπόψη και να έχει ίση πρόσβαση στις υπηρεσίες της βιβλιοθήκης. Για το λόγο αυτό θα πρέπει να υποστηρίζει και τον κατάλληλο εξοπλισμό όπως αναγνωστικά βοηθήματα ή υπολογιστές με ειδικές προδιαγραφές και προγράμματα αλλά και για τα άτομα που χρησιμοποιούν αναπηρικό αμαξίδιο, ο εσωτερικός χώρος της βιβλιοθήκης θα πρέπει να είναι διαμορφωμένος, έτσι ώστε να μπορεί να είναι εύκολη η μετακίνηση των ατόμων με αναπηρία στο χώρο.⁴

2.4 Δημόσιες και Δημοτικές Βιβλιοθήκες

Σε αυτό το μέρος, του Κεφαλαίου, θα γίνει ειδικότερη αναφορά στις Δημόσιες και Δημοτικές βιβλιοθήκες, στο στόχο που εξυπηρετούν, στο Κανονισμό λειτουργίας

³ Άννα Φράγκου, Νέες τεχνολογίες, νέες βιβλιοθήκες και νέα...προβλήματα: τα πνευματικά δικαιώματα στην ψηφιακή εποχή, 2006, σελ.3

⁴ Εθνικό Κέντρο Τεκμηρίωσης/Εθνικό Ίδρυμα Ερευνών, Κατευθυντήριες Οδηγίες για Κτίρια Λαϊκών Βιβλιοθηκών σ. 19, σ.27-28, σ.31, σ.38, σ.41, σ.47-48, σ.49, σ.67, σ.74-75, σ.77-78, σ.81-82, σ.85-86

αλλά και σε ορισμένα παραδείγματα αυτών, που αφορούν στην ιστορική τους εξέλιξη, τον τρόπο απόκτησης του υλικού τους αλλά και τις συλλογές τους.

Ότι αφορά στον ΚΑ.Λ.ΒΙΒ.(Κανονισμό Λειτουργίας των Βιβλιοθηκών), σύμφωνα, με τον νόμο υπ' αριθμ. 3149 του Φύλλου Εφημερίδας της Κυβερνήσεως και συγκεκριμένα το άρθρο 5, παρ. 1α και 1β:<< Οι Δημόσιες Βιβλιοθήκες ιδρύονται με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομίας και Οικονομικών, Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης και Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων, που εκδίδεται ύστερα από γνώμη του Γενικού Συμβουλίου Βιβλιοθηκών, του άρθρου 9 του νόμου αυτού. Οι Δημόσιες Βιβλιοθήκες έχουν έδρα σε δήμους, δημοτικά διαμερίσματα ή κοινότητες της χώρας. Ιδρύονται κατά προτεραιότητα σε περιοχές στις οποίες υπάρχουν ήδη πυρήνες δημοτικών ή κοινοτικών βιβλιοθηκών ή βιβλιοθηκών νομικών προσώπων δημοσίου ή ιδιωτικού δικαίου ή ιδιωτών, των οποίων τα περιουσιακά τους στοιχεία, κινητά ή ακίνητα, δωρίζονται κατά πλήρη κυριότητα, νομή και κατοχή για να αποτελέσουν περιουσιακά στοιχεία της Δημόσιας Βιβλιοθήκης που θα ιδρυθεί στη περιοχή.

Ο σκοπός των Δημόσιων Βιβλιοθηκών, όπως αναφέρει στην παρ. 6 του άρθρου 5 είναι μορφωτικός, εκπαιδευτικός, πολιτιστικός και πληροφοριακός και αυτό επιτυγχάνεται κυρίως: **α)** με την απόκτηση βιβλίων και περιοδικών, εφημερίδων, οπτικοακουστικού, ηλεκτρονικού και κάθε είδους Υλικού για χρήση του αναγνωστικού κοινού **β)** με την οργάνωση του Υλικού κατά τέτοιο τρόπο, ώστε να είναι ευχερής η πρόσβαση του κοινού **γ)** με τη συγκρότηση και λειτουργία αναγνωστηρίων **δ)** με την υποκίνηση του ενδιαφέροντος και της αγάπης του κοινού προς το βιβλίο και εν γένει την ενίσχυση της τοπικής πνευματικής κίνησης και ζωής, με εκδόσεις, εκδηλώσεις, σεμινάρια, συνέδρια και κάθε άλλο δυνατό τρόπο **ε)** με την παροχή υπηρεσιών πληροφόρησης στο κοινό>>.

Έπειτα, στο άρθρο 6 και σε ό,τι αφορά την διοίκηση και τις αρμοδιότητες οργάνων των βιβλιοθηκών, η παρ. 1 αναφέρει πως << η Δημόσια Βιβλιοθήκη λειτουργεί σε επίπεδο Τμήματος και διοικείται από το Ε.Σ(Εφορευτικό Συμβούλιο) και τον Προϊστάμενο. Η Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη λειτουργεί σε επίπεδο Διεύθυνσης και διοικείται από το Ε.Σ και το Διευθυντή. Το Ε.Σ έχει πέντε μέλη και αποτελείται από άτομα που διαμένουν στην έδρα ή την περιοχή που καλύπτει η Δημόσια Βιβλιοθήκη και προέρχονται από το χώρο του πολιτισμού, της εκπαίδευσης, της αυτοδιοίκησης, της εκκλησίας, της επιστήμης ή της παραγωγής. Η θητεία των μελών είναι τριετής. Σε περιπτώσεις που μια Δημόσια Βιβλιοθήκη έχει δεχθεί δωρεά ή παραχώρηση χρήσης ακινήτου ή δωρεά Υλικού άνω των δέκα χιλιάδων τόμων από ιδιώτη ή φορέα, στο Ε.Σ μετέχει, αν το επιθυμεί, ο ιδιώτης, όσο ζει ή ο εκπρόσωπος του φορέα κατά περίπτωση, όπως αναφέρεται στην παρ. 2α του ΦΕΚ.

Στις παραγράφους , 2δ και 2ε αναφέρονται τα έξης: εάν ένα τακτικό μέλος και ο αναπληρωτής του παραιτηθούν ή δεν υπάρχουν αντικαθίστανται για το υπόλοιπο της θητείας τους. Ένα μέλος θεωρείται ότι παραιτήθηκε αν δεν παρίσταται σε τρεις συνεχείς συνεδριάσεις, όπως ειδικότερα ορίζεται στον ΚΑ.Λ.ΒΙΒ. Έτσι, τα θέματα οργάνωσης και λειτουργίας του Ε.Σ ρυθμίζονται στον ΚΑ.Λ.ΒΙΒ. μέχρι την έκδοσή του ή για όσα θέματα δεν προβλέπονται από τον ΚΑ.Λ.ΒΙΒ. εφαρμόζονται οι διατάξεις που ισχύουν, κάθε φορά, για την λειτουργία των συλλογικών οργάνων.

Στη συνέχεια η παρ. 3 του άρθρου 6 ορίζει το Ε.Σ. ως το ανώτατο όργανο της Βιβλιοθήκης και έχει τις αρμοδιότητες που προβλέπονται από το νόμο αυτόν, μερικές από τις οποίες μπορεί να μεταβιβάζει στον Πρόεδρό του ή στο Διευθυντή για τις Κεντρικές Βιβλιοθήκες και Προϊστάμενο για τις λοιπές. Το Ε.Σ. ιδίως: **α)** Εποπτεύει την εύρυθμη λειτουργία της Βιβλιοθήκης **β)** Εγκρίνει τις δαπάνες, μεριμνά για την πιστή τήρηση του προϋπολογισμού και γενικώς εξασφαλίζει τον αποτελεσματικό έλεγχο της περιουσίας και της οικονομικής διαχείρισης σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία, με αποκλειστικό στόχο την βελτίωση των υπηρεσιών **γ)** Εγκρίνει τον προϋπολογισμό, απολογισμό και ισολογισμό **δ)** Αποδέχεται ή αποποιείται κληρονομίες, κληροδοσίες, επιχορηγήσεις, χορηγίες ή δωρεές φυσικών ή νομικών προσώπων **ε)** Καταρτίζει τον Εσωτερικό Οδηγό Λειτουργίας της Βιβλιοθήκης **στ)** Έχει κάθε αρμοδιότητα που δεν ανατίθεται ειδικώς σε άλλο οργανισμό της Βιβλιοθήκης.

Παράλληλα, σύμφωνα με την παρ. 5 ο Διευθυντής ή Προϊστάμενος κάθε Βιβλιοθήκης έχει τις ακόλουθες αρμοδιότητες: **α)** Μεριμνά για την εύρυθμη λειτουργία της Βιβλιοθήκης και είναι εκκαθαριστής δαπανών **β)** Έχει την ευθύνη της στρατηγικής ανάπτυξης της **γ)** Εισηγείται κατά τις συνεδριάσεις του Ε.Σ οτιδήποτε έχει σχέση με τον Εσωτερικό Οδηγό Λειτουργίας, τον προϋπολογισμό, απολογισμό και ισολογισμό, για την αγορά Υλικού και την πολιτική επιλογής, απόσυρσης αλλά και ανταλλαγής και για κάθε θέμα που ανήκει στην αρμοδιότητα του Ε.Σ. **δ)** Είναι Προϊστάμενος των υπηρεσιών και του προσωπικού, αναθέτει αρμοδιότητες και φροντίζει για την ομαλή λειτουργία των Βιβλιοθηκών, στο πλαίσιο του ΚΑ.Λ.ΒΙΒ. και του Εσωτερικού Οδηγού Λειτουργίας της Βιβλιοθήκης **ε)** Εκπροσωπεί τη Βιβλιοθήκη δικαστικώς και εξωδίκως **στ)** Ασκει κάθε άλλη αρμοδιότητα που του μεταβιβάζει το Ε.Σ.

Επιπρόσθετα, σύμφωνα με την παρ. 7 ο Διευθυντής ή Προϊστάμενος μπορεί να προβαίνει σε αγορά Υλικού και χωρίς έγκριση από το Ε.Σ όταν : πρόκειται για σπάνιο, πολύτιμο ή δυσεύρετο Υλικό και διατίθεται με διαδικασία πλειστηριασμού που διεξάγεται δημοσίως και το ποσό αγοράς δεν ξεπερνά τα 5.000 ευρώ.

Έπειτα, η παρ. 9 αφορά στην οργάνωση και λειτουργία των Δημόσιων Βιβλιοθηκών με ομοιόμορφο τρόπο, κάτω από την επίβλεψη του Ε.Σ. Με απόφαση του Υπουργού Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων και ύστερα από γνώμη του ΓΣΒ(Γενικό Συμβούλιο Βιβλιοθηκών) καταρτίζεται ο ΚΑ.Λ.ΒΙΒ. Με τον ΚΑ.Λ.ΒΙΒ. ρυθμίζονται, κατά ενιαίο τρόπο για όλες τις Δημόσιες Βιβλιοθήκες, θέματα που προβλέπονται από τις διατάξεις του παρόντος καθώς και θέματα που έχουν σχέση με την οργάνωση, λειτουργία και δράση των Δημόσιων Βιβλιοθηκών και ιδίως **α)** με την οργάνωση και διοίκηση **β)** λειτουργία **γ)** διαχείριση Συλλογής **δ)** παροχή υπηρεσιών στο κοινό **ε)** στέγαση και καθορισμό βιβλιοθηκονομικών προδιαγραφών στέγασης ανάλογα με τον πληθυσμό, τον όγκο του Υλικού και την προοπτική ανάπτυξής του ή άλλες σχετικές προδιαγραφές **στ)** θέματα του Δικτύου Βιβλιοθηκών **ζ)** συμμετοχή σε τοπικά, περιφερειακά ή άλλα δίκτυα σχετικά με την αποστολή τους **η)** θέματα διαδανεισμού **θ)** δυνατότητα πραγματοποίησης προγραμματικών συμβάσεων με άλλες Βιβλιοθήκες και λοιπούς φορείς **ι)** τυποποίηση μεθόδων και δεδομένων σύμφωνα με εθνικούς και διεθνείς βιβλιοθηκονομικούς κανόνες **ια)** σήμανση του

Υλικού με σφραγίδα ή άλλο μέσο **ιβ)** συνεργασία με αντίστοιχους οργανισμούς της αλλοδαπής καθώς και **ιγ)** κάθε άλλη δραστηριότητα που έχει σχέση με το σκοπό της. Ειδικές ρυθμίσεις προβλέπονται από τον ΚΑ.Λ.ΒΙΒ. για θέματα που σχετίζονται με την δημιουργία Δημόσιας Βιβλιοθήκης Τυφλών.

Ακόμη, με απόφαση του Ε.Σ. και ύστερα από εισήγηση του Διευθυντή ή Προϊσταμένου καταρτίζεται ο 'Εσωτερικός Οδηγός Λειτουργίας' με τον οποίο ρυθμίζεται, μέσα στο πλαίσιο που οριοθετεί ο ΚΑ.Λ.ΒΙΒ. η εσωτερική λειτουργία των υπηρεσιών της Βιβλιοθήκης λόγω χάριν : ωράριο λειτουργίας, προγραμματισμός κινητών μονάδων, ανταλλαγές Υλικού. Ο Εσωτερικός Οδηγός Λειτουργίας κάθε Δημόσιας Βιβλιοθήκης εγκρίνεται από τον Υπουργό Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων, όπως υποδεικνύει η παρ. 10 του άρθρου 6.

Σύμφωνα με την παρ. 11 του άρθρου 6 οι αρμοδιότητες και ο σκοπός των Κεντρικών Βιβλιοθηκών καθορίζονται ειδικότερα από τον ΚΑ.Λ.ΒΙΒ. Οι Κεντρικές Βιβλιοθήκες με πράξη του Ε.Σ. μπορούν να ιδρύουν Παραρτήματα και σταθερές ή κινητές Μονάδες σε προάστια και συνοικισμούς της πόλης που εδρεύουν, καθώς και σε κωμοπόλεις, χωριά ή άλλα μέρη της περιφέρειάς τους. Οι σχετικές δαπάνες λειτουργίας καλύπτονται από τοπικούς οργανισμούς ή ιδιώτες ή επιχορηγήσεις μέσω προγραμμάτων. Αν επιβαρύνουν τον τακτικό προϋπολογισμό της Βιβλιοθήκης, η σχετική πράξη του Ε.Σ. εγκρίνεται προηγουμένως με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομίας και Οικονομικών και Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων>>.

Στη σύγχρονη εποχή, παρατηρείται μια συνεχή αύξηση της πληροφορίας, σε συνδυασμό με την ανάπτυξη της τεχνολογίας και για αυτό κρίνεται αναγκαία η πρόσβαση στη πληροφορία στα πλαίσια της καθημερινότητας. Προκειμένου να επιτευχθεί και να πραγματοποιηθεί η πρόσβαση, είναι απαραίτητη η παρουσία ειδικών επιστημόνων για ένα σίγουρο αποτέλεσμα. Έτσι, ο ρόλος των δημόσιων βιβλιοθηκών πρέπει να είναι χρήσιμος όχι μόνο στη θεωρία αλλά και στη πράξη. Οι δημόσιες βιβλιοθήκες είναι αρμόδιες για την οργάνωση της πληροφορίας, την αναζήτηση, την ανάκτηση αλλά και την αξιοποίηση της. Ο στόχος τους, είναι να προβάλλουν νέες δράσεις και υπηρεσίες, ώστε να καταφέρουν να ενισχύσουν το πληροφοριακό και εκπαιδευτικό τους τομέα. Επίσης, έχοντας προβάλλει μια καλύτερη πρόσβαση σε μια πιο οργανωμένη και αξιόπιστη πληροφορία καλύπτονται και οι ανάγκες των χρηστών, με αποτέλεσμα να έχουν καλύτερη πρόοδο.⁵

Στη συνέχεια, κρίνεται απαραίτητο να γίνει ειδικότερη αναφορά στις Δημόσιες και Δημοτικές βιβλιοθήκες. Αποτελούν κομμάτι της τοπικής κοινωνίας και προσφέρουν δημιουργική μάθηση, ψυχαγωγία και κοινωνική συνοχή. Για την καλύτερη ανάδειξη των βιβλιοθηκών προϋπόθεση είναι η ανάπτυξη ισχυρών σχέσεων και η συνεχής επικοινωνία με τους πολίτες μέσω των υπηρεσιών και των δράσεων που αυτές προβάλλουν στόχος των οποίων είναι η ικανοποίηση των αναγκών των υπαρχόντων και εν δυνάμει χρηστών.

Έτσι, αποστολή της Δημόσιας βιβλιοθήκης είναι:

⁵ Εθνικό Κέντρο Τεκμηρίωσης, Οι Δημόσιες Βιβλιοθήκες... Κινούνται σελ.10

- Να υπάρχει ελεύθερη πρόσβαση για την τοπική κοινωνία στο τομέα της γνώσης αλλά και της πληροφόρησης.
- Να ενθαρρύνει τους χρήστες, ώστε να εκφράζουν ελεύθερα τις απόψεις και ιδέες τους.
- Να προωθεί την φιλαναγνωσία και την δια βίου μάθηση.
- Να ενισχύει στα παιδιά και τους έφηβους την δημιουργικότητα.
- Να διατηρεί και να προωθεί την τοπική πολιτιστική κληρονομιά.
- Να υπάρχει ελεύθερη πρόσβαση στις νέες τεχνολογίες.

Συγκεκριμένα, αυτές είναι κάποιες από τις υπηρεσίες οι οποίες υπάγονται στη ΔΚΒΚ(Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Κόνιτσας)(**Θεοδώρα Κουτσίκου,2018,σελ.39**)

Παράλληλα, σε μια δημόσια βιβλιοθήκη και συγκεκριμένα στη ΔΚΒΛ(Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Λειβαδιάς) το κοινό έχει τη δυνατότητα να την εμπλουτίζει με εκδόσεις που ενδέχεται να μην υπάρχουν στις συλλογές της αλλά και να την διαμορφώσει χρησιμοποιώντας παραδοσιακά στοιχεία(**Θεοδώρα Κουτσίκου,2018,σελ.54**).

Αντίθετα, οι δυνατότητες που προσφέρει στο κοινό η ΔΒΜ(Δημοτική Βιβλιοθήκη Μαλεβιζίου) είναι η διάθεση του αρχειακού τους υλικού για έρευνα, πολιτιστικές δραστηριότητες, όπως για παράδειγμα παρουσιάσεις βιβλίων ακόμα και παιδικών, ενημέρωση των χρηστών για το είδος των διαθέσιμων συλλογών και υπηρεσιών, με σκοπό την εκπαίδευση τους, ως προς τον τρόπο χρήσης τους(**Κωνσταντίνος Μόσχου,2019,σελ.35**).

Η ΔΒΧ(Δημοτική Βιβλιοθήκη Χανίων), δίνει την δυνατότητα στο κοινό να χρησιμοποιήσει έντυπο και οπτικοακουστικό υλικό και με αυτό τον τρόπο προβάλλει και συντηρεί τα τεκμήριά της σε συνδυασμό με την κάλυψη των αναγκών των πολιτών. Η εφαρμογή των νέων τεχνολογιών που υιοθετεί εξασφαλίζει στο κοινό της εναλλακτικούς τρόπους μάθησης και ψυχαγωγίας στο χώρο της. Επίσης, το γεγονός πως συνεργάζεται με άλλους φορείς και μεγάλες βιβλιοθήκες, της επιτρέπει να δημιουργήσει καινοτόμες ιδέες σύμφωνα με τα διεθνή και εθνικά πρότυπα(**Καλλιόπη Μαζοκοπάκη,2018,σελ.43**)

2.5 Μελέτες Περίπτωσης Δημόσιων Ελληνικών Βιβλιοθηκών

Είναι αξιοσημείωτο, ότι πολλές από τις Δημόσιες Βιβλιοθήκες της Ελλάδας παρουσιάζουν διαφορές ως προς την ιστορική τους εξέλιξη, την απόκτηση του υλικού τους αλλά και τις συλλογές τους, έτσι κρίνεται σκόπιμο να αναφερθούν πέντε δημόσιες ελληνικές βιβλιοθήκες οι οποίες έχουν αποκτήσει ιδιαίτερη ιστορική αξία μέσα στα χρόνια.

Επομένως, η επιλογή της **Δημόσιας Κεντρικής Βιβλιοθήκης Αίγινας** έγινε με κριτήριο, το γεγονός πως ήταν η πρώτη δημόσια βιβλιοθήκη που ιδρύθηκε επί Καποδίστρια. Στη συνέχεια, η **Δημόσια Ιστορική Βιβλιοθήκη Ζακύνθου** επιλέχθηκε με βάση την Ιστορία της και της εξέλιξή της. Έπειτα, δόθηκε έμφαση σε δημόσιες βιβλιοθήκες που ξεχώρισαν ως προς τις συλλογές και το σπάνιο υλικό τους αυτές

είναι η **Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Κέρκυρας**, η **Δημόσια Βιβλιοθήκη Βυτίνας** αλλά και η **Δημόσια Βιβλιοθήκη Μηλεών**.

1. Δημόσια Κεντρική(Καποδιστριακή)Βιβλιοθήκη Αίγινας:

Είναι η πρώτη Δημόσια βιβλιοθήκη που ιδρύθηκε το 1828 από τον Ιωάννη Καποδίστρια και ξεκίνησε να λειτουργεί το 1949 άτυπα και εθελοντικά σε ιδιωτικό χώρο ως δανειστική βιβλιοθήκη με παιδικά βιβλία και αργότερα μεταφέρθηκε σε δημόσιο κτίριο στο προαύλιο του Κυβερνείου του Καποδίστρια. Η αρχική συλλογή η οποία διέθετε περίπου 2000 βιβλία συγκεντρώθηκε από τα 500 βιβλία από δωρεές Αιγινιτών σε χρήματα και βιβλία και από δραστηριότητες της επιτροπής της βιβλιοθήκης. Πλέον, διαθέτει μια πλούσια συλλογή με σπάνια βιβλία, εκδόσεις, περιοδικά και εφημερίδες.

2. Δημόσια Ιστορική Βιβλιοθήκη Ζακύνθου:

Η σύστασή της χρονολογείται από το 1628, όταν ο Θωμάς Φλαγγίνης δώρισε στην Κοινότητα της Ζακύνθου 200 τόμους βιβλίων. Η επίσημη ίδρυσή της έγινε το 1803 από την Επτάνησο Πολιτεία και περίπου το 1825 προσαρτήθηκε στο Γυμνάσιο Ζακύνθου. Στη συνέχεια, το 1882, η βιβλιοθήκη αποσπάστηκε από το Γυμνάσιο και αποτέλεσε ανεξάρτητη Δημόσια Υπηρεσία με πρώτο διευθυντή τον ιστοριογράφο Παν. Χιώτη. Η συλλογή της ήταν αρχαιολογικού και νομισματικού περιεχομένου, βιβλία προερχόμενα από δωρεές αλλά και πινακοθήκη. Ύστερα από την πυρκαγιά και τους σεισμούς που έπληξαν το νησί, το 1953, η βιβλιοθήκη και η συλλογή της καταστράφηκαν εντελώς. Έπειτα τους σεισμούς η βιβλιοθήκη ανασυγκροτήθηκε από δωρεές και κληροδοτήματα. Περιλαμβάνει περίπου 70.000 τόμους βιβλίων, διαθέτει συλλογές από κούκλες με τοπικές ενδυμασίες, πίνακες ζωγραφικής, προσεισμικές φωτογραφίες και παλιά έπιπλα.

3. Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Κέρκυρας

Θεωρείται μια από τις παλαιότερες ιστορικές δημόσιες βιβλιοθήκες στην Ελλάδα, και ιδρύθηκε στα μέσα του 18ου αιώνα. Η αρχική της συλλογή περιελάμβανε σπάνιες εκδόσεις, χειρόγραφα καθώς επίσης και μια συλλογή ορυκτών που είχαν δωρίσει οι αδερφοί Καποδίστρια. Κατά τη διάρκεια δύο μεγάλων πολέμων, ορισμένο υλικό από τις συλλογές καταστράφηκε ενώ ένα μέρος του διασώθηκε. Διαθέτει έντυπο και οπτικοακουστικό υλικό, παλαιότερες εκδόσεις βιβλίων καθώς και φυλλάδια και βιβλία Επτανησιακού χαρακτήρα.

4. Δημόσια Βιβλιοθήκη Βυτίνας

Είναι μια Ιστορική Βιβλιοθήκη η οποία ιδρύθηκε το 1808, με πρώτο ιδρυτή τον Άνθιμο Παπαρρηγόπουλο. Διαθέτει μια αξιόλογη συλλογή μεγάλου ιστορικού ενδιαφέροντος. Αριθμεί περίπου 20.000 τόμους βιβλίων, σπάνιες εκδόσεις του 1800 και προγενέστερες καθώς και χειρόγραφα. Εξίσου, περιλαμβάνει σπάνιο φωτογραφικό υλικό, εκδίδει βιβλία αποσκοπώντας στην ανάδειξη της τοπικής ιστορίας και του πολιτισμού.

5. Δημόσια Βιβλιοθήκη Μηλεών

Βρίσκεται στις Μηλιές Πηλίου και το κτίριο στο οποίο στεγάζεται ανεγέρθη το 1928 με έξοδα της Οικονομική Κρυσταλλίας, δίπλα στην πλατεία του χωριού και στον ιστορικό ναό των Αγίων Ταξιαρχών. Πλέον, διαθέτει και δεύτερο όροφο ύστερα από

ανακαίνισή της το 1974. Επίσης, υπάρχει και ιστορική σύνδεση με τη Μηλιώτικη Σχολή της οποίας η ίδρυση προηγείται χρονολογικά. Η συλλογή της βιβλιοθήκης απαρτίζεται από 3.355 παλαιά τυπωμένα βιβλία, 116 χειρόγραφα και περίπου 1.000 λυτά έγγραφα που ανήκαν στη Μηλιώτικη Σχολή. Αξίζει να σημειωθεί ότι βιβλιοθήκη εξυπηρετεί ερευνητές, ιστορικούς, πανεπιστημιακούς αλλά και φοιτητές οι αξιοποιούν το σπάνιο υλικό της.⁶

2.6 Εθνική Βιβλιοθήκη Ελλάδος

Η ΕΒΕ(Εθνική Βιβλιοθήκη της Ελλάδος) δημιουργήθηκε ύστερα από σκέψεις που έγιναν από τον Ελβετό φιλέλληνα Ιωάννη- Ιάκωβο Μάγερ το 1824. Το 1829 στην Αίγινα πραγματοποιήθηκε από τον Ιωάννη Καποδίστρια η ίδρυση της “Αποθήκης Βιβλίων ”η οποία ενώθηκε με την Πανεπιστημιακή Βιβλιοθήκη. Από το 1903 η ΕΒΕ στεγάζεται στο εμβληματικό Βαλλιάνειο Μέγαρο επί της οδού Πανεπιστημίου στην Αθήνα και αποτελεί τον θεματοφύλακα της γραπτής παρακαταθήκης των Ελλήνων με τον αριθμό των τεκμηρίων της να ανέρχεται σήμερα σε περίπου 1.000.000.

Το 2018 πραγματοποιήθηκε η μετεγκατάσταση της, στο νέο κτίριο στο ΚΠΙΣΝ(Κέντρο Πολιτισμού Ίδρυμα Σταύρος Νιάρχος), συγκρότημα του οποίου η μελέτη, ο σχεδιασμός, η κατασκευή και ο πλήρης εξοπλισμός αποτελούν αποκλειστική δωρεά του Ιδρύματος Σταύρος Νιάρχος. Το εγχείρημα αυτό της μετεγκατάστασης της ΕΒΕ δημιούργησε δυσκολίες, δεδομένου ότι δεν αφορούσε απλά στη μετακίνηση των συλλογών, δομών και υπηρεσιών, αλλά σε ένα σύνολο από διαδικασίες, διεργασίες και πρακτικές εκσυγχρονισμού που αφορούσαν στην ανάπτυξη της.

Η διοικητική δομή αφορά στα ανώτατα όργανα της ΕΒΕ, τα οποία είναι ο Γενικός Διευθυντής και το Εφορευτικό Συμβούλιο. Ο πρώτος, είναι δημόσιος λειτουργός με τετραετή θητεία και έχει υπό την εποπτεία του την εύρυθμη επιστημονική και διοικητική λειτουργία της. Από την άλλη μεριά, το Εφορευτικό Συμβούλιο είναι επταμελές με τετραετή ή τριετή για ορισμένα μέλη του θητεία. Η βασική του αρμοδιότητα έγκειται στην εκπλήρωση της αποστολής της ΕΒΕ, στη διαμόρφωση της στρατηγικής της αλλά και στην εποπτεία σχετικά με τη λειτουργία της. Η ΕΒΕ είναι και η ίδια ΝΠΔΔ(Νομικό Πρόσωπο Δημοσίου Δικαίου).

Η ΕΒΕ είναι οργανωμένη σε έξι τμήματα, τρεις υπηρεσίες και δύο γραφεία:

- ✓ Τμήμα Αναγνωστηρίων
- ✓ Τμήμα Γραμματείας
- ✓ Τμήμα Εισαγωγής : Γραφείο ISBN-ISMN-ISSN
- ✓ Τμήμα Καταλόγων : Γραφείο Εθνικής Βιβλιογραφίας

⁶ <http://vivl-zakynth.zak.sch.gr/history.htm>
<http://corfulibrary.gr/el/>
<https://network.nlg.gr/library/vivliothiki-vitinas/>
http://vivl-mileon.mag.sch.gr/hist01_GR.html

- ✓ Τμήμα Μηχανογράφησης & Τεκμηρίωσης
- ✓ Τμήμα Χειρογράφων & Ομοιοτύπων
- ✓ Υπηρεσία Περιοδικών & Εφημερίδων
- ✓ Υπηρεσία Συντήρησης
- ✓ Υπηρεσία Ψηφιοποίησης & Μικροφωτογράφιση

Η αποστολή-σκοπός της ΕΒΕ είναι ο εντοπισμός, η συγκέντρωση, η οργάνωση, η περιγραφή και η διαφύλαξη στο διηνεκές τεκμηρίων του ελληνικού πολιτισμού και της πρόσληψης του διαχρονικά καθώς και σημαντικών αντιπροσωπευτικών τεκμηρίων της πνευματικής εξέλιξης του ανθρώπου. Επίσης, διασφαλίζει την ισότιμη πρόσβαση στα τεκμήρια που έχουν ως γνώμονα την ελευθερία της γνώσης, πληροφόρησης αλλά και έρευνας.

Συμπληρωματικά, κρίνεται σκόπιμο να αναφερθεί κανείς, στις Συλλογές που έχει στην κατοχή της η ΕΒΕ. Έτσι, η **Γενική Συλλογή** της ΕΒΕ περιλαμβάνει βιβλία, περιοδικά, εφημερίδες, χάρτες, μικροφίλμ και ψηφιακά τεκμήρια, τα οποία καλύπτουν όλο το επιστημονικό και γνωστικό φάσμα και εκτείνονται χρονικά από τον 17ο μέχρι και τον 21ο αιώνα. Αναφορικά, με τη συλλογή **βιβλίων** έχει στο ενεργητικό της περίπου 570.000 τίτλους και καλύπτει ένα σύνολο θεματικών κατηγοριών. Η ΕΒΕ την εμπλουτίζει συνεχώς μέσω δωρεών και αγορών. Στην κατηγορία, **Ειδική Συλλογή** αυτή των **Χειρογράφων** περιλαμβάνει τεκμήρια που χρονολογούνται από τον 9ο έως τον 20ο αιώνα μεταξύ των οποίων παλίμψηστοι κώδικες, χειρόγραφα με κείμενα από την εποχή του Ομήρου, της βυζαντινής περιόδου με πολυτελή διακόσμηση, μεταβυζαντινά, καθώς και χειρόγραφα που διασώζουν όλα τα είδη γραφής στην εξέλιξή τους. Διαθέτει ακόμη μια σημαντική συλλογή **Σπάνιου Έντυπου Υλικού** και πρόκειται για βιβλία, φυλλάδια και μονόφυλλα, τυπωμένα από τον 15ο έως και τον 20ο αιώνα και ξεχωρίζουν είτε λόγω παλαιότητας είτε λόγω της ιδιαίτερης ιστορικής και καλλιτεχνικής αξίας τους. Όσον αφορά, στις **Αρχειακές Συλλογές** της περιλαμβάνει το **Ιστορικό Υπηρεσιακό Αρχείο της ΕΒΕ, Ιδιωτικά Αρχεία και Δημόσια Αρχεία.** Η **Συλλογή Αφισών** καλύπτει ποικίλα αντικείμενα και περιλαμβάνει υλικό από το 1960 και μετά. Η **Συλλογή Έργων Τέχνης** της αποτελείται από λυτά χαρακτηριστικά και ζωγραφικά έργα και λευκώματα. Είναι έργα κυρίως Ευρωπαίων και Ελλήνων καλλιτεχνών, από τα τέλη του 15ου έως και τον 20ο αιώνα και διακρίνεται σε δύο επιμέρους συλλογές α) τη δωρεά του Ιωάννου Γενναδίου και β) τη συλλογή της ΕΒΕ με έργα που προέρχονται από δωρεές και αγορές. Περιλαμβάνει και **Συλλογή Παπύρων και Χαρτών** οι μεν, χρονολογούνται από τον 3ο αιώνα π.Χ. έως τον 6ο μ.Χ. οι δε από τον 16ο μέχρι και σήμερα και στην Ελλάδα αλλά και στο Εξωτερικό.

Η **Δανειστική Συλλογή** αποτελείται από βιβλία ποικίλων θεματικών κατηγοριών, περιοδικά, επιτραπέζια και ηλεκτρονικά παιχνίδια απασχολώντας με αυτό τον εκπαιδευτικό-ψυχαγωγικό τρόπο τόσο τα παιδιά και τους εφήβους όσο και τους ενήλικες.

Επιπρόσθετα, δίνει στο κοινό την δυνατότητα αναζήτησης μέσω μιας κατηγορίας ηλεκτρονικών πηγών αλλά και δωρεάν πρόσβαση στις **Ψηφιακές Συλλογές** της.⁷

Γ' Κεφάλαιο: Πολιτιστικός ρόλος Δημόσιων & Δημοτικών Βιβλιοθηκών

3.1 Ορισμός Πολιτισμού

Με τον όρο <<Πολιτισμό>> εννοείται το σύνολο των υλικών και πνευματικών αξιών που δημιουργήθηκαν από την ανθρώπινη δράση διαχρονικά. Χωρίζεται σε αρχαίο, μεσαιωνικό και παλαιολιθικό και μπορεί να ταξινομηθεί σε πνευματικό και υλικό πολιτισμό. Ο πνευματικός αποδίδεται με τον όρο <<culture>> και περιλαμβάνει τη φιλοσοφία, τη θρησκεία αλλά και την τέχνη. Ο υλικός πολιτισμός αποδίδεται με τον όρο <<civilization>> και περιλαμβάνει την επιστήμη και την τεχνολογία.⁸

3.2 Unesco

Η UNESCO(United Nations Educational Scientific and Cultural Organization) είναι ένας οργανισμός των Ηνωμένων Εθνών που ασχολείται με την εκπαίδευση, την επιστήμη και τον πολιτισμό. Ιδρύθηκε το 1945, έχει έδρα το Παρίσι και τα μέλη του είναι 195 κράτη. Σκοπός της δημιουργίας του είναι η προώθηση της διεθνούς συνεργασίας μέσω του πολιτισμού, της εκπαίδευσης και της επιστήμης. Έτσι, πραγματοποιεί τους σκοπούς της μέσω πέντε προγραμμάτων εκπαίδευσης, επιστήμης, κοινωνικών επιστημών, πολιτισμού και επικοινωνίας-πληροφόρησης. Επίσης, χρηματοδοτεί εκπαιδευτικά και τεχνικά προγράμματα και μέσω διεθνών συμβάσεων εξασφαλίζει τη φυσική και πολιτισμική διεθνή κληρονομιά. Επιπλέον, στους σκοπούς της, συμπεριλαμβάνονται η εκπαίδευση για όλους τους ανθρώπους, η δια βίου μάθηση, η εξάλειψη της φτώχειας αλλά και η πολυπολιτισμικότητα. Ανά διετία, πραγματοποιείται η Γενική του Συνέλευση και αρμοδιότητά της είναι η έγκριση του

⁷ <https://www.nlg.gr/>

⁸ Ελένη Π. Αλεξανδρή, Πολιτισμική Κληρονομιά-Διαχείριση. Πολιτιστική Αναγέννηση της Αθήνας του 19ου Αιώνα σ.15,91,103.

προγράμματος δράσεων του οργανισμού. Το Εκτελεστικό Συμβούλιο το οποίο αποτελείται από 58 μέλη θέτει σε εφαρμογή το πρόγραμμα. Διαθέτει Γραμματεία και Γενικό Διευθυντή. Οι οικονομικοί πόροι του οργανισμού είναι οι συνδρομές των μελών όπως και οι χορηγίες. Στον έναν τομέα δραστηριοποίησης του οργανισμού, τον πολιτισμό, μια από τις επιδιώξεις του είναι ο σεβασμός του πολιτισμού κάθε κράτους, η ανάπτυξη και η προώθησή του, ώστε να γίνει τμήμα του παγκόσμιου πολιτισμού.

3.2.1 Πλαίσιο Λειτουργίας Λαϊκών βιβλιοθηκών σύμφωνα με την Unesco

Η Διακήρυξη της Unesco για τις λαϊκές βιβλιοθήκες, που δημοσιεύθηκε το 1994, έχει αναγνωρισθεί ως η πλέον σημαντική και η προσφορά της για τις λαϊκές βιβλιοθήκες αποτελεί καθοριστικό εργαλείο, σχετικά με την ανάπτυξη των βιβλιοθηκών σε πολλές χώρες.

Σύμφωνα με την Διακήρυξη, η αποστολή των λαϊκών βιβλιοθηκών διαμορφώνεται μέσα από 12 βασικούς στόχους οι οποίοι καθορίζουν το πλαίσιο των υπηρεσιών της και σχετίζονται με την ενημέρωση, τον αλφαριθμητισμό, την εκπαίδευση και τον πολιτισμό. Οι στόχοι αυτοί είναι:

- 1) η δημιουργία και η ενίσχυση της αναγνωστικής συνήθειας στα παιδιά από τη μικρή ηλικία.
- 2) η υποστήριξη της ατομικής εκπαίδευσης, καθώς και της τυπικής εκπαίδευσης σε όλες τις βαθμίδες.
- 3) η παροχή ευκαιριών για προσωπική δημιουργική ανάπτυξη.
- 4) η διέγερση της φαντασίας και της δημιουργικότητας των παιδιών και των εφήβων.
- 5) η προώθηση της ενημέρωσης για την πολιτιστική κληρονομιά, η προαγωγή της αξίας των τεχνών, των επιστημονικών επιτευγμάτων και των καινοτομιών.
- 6) η πρόσβαση στις πολιτιστικές εκφράσεις όλων των τεχνών του θεάματος.
- 7) η υποστήριξη του διαπολιτισμικού διαλόγου και η προστασία της πολιτισμικής ποικιλότητας.
- 8) η ενίσχυση της προφορικής παράδοσης.
- 9) η εξασφάλιση της πρόσβασης των πολιτών σε όλα τα είδη των πληροφοριών που αφορούν την κοινότητα.
- 10) η παροχή επαρκών υπηρεσιών πληροφόρησης στις τοπικές επιχειρήσεις, συνδέσμους και ομάδες με ειδικά ενδιαφέροντα.
- 11) η διευκόλυνση για την ανάπτυξη δεξιοτήτων όσον αφορά στην αναζήτηση και εντοπισμό πληροφοριών και τη χρήση υπολογιστή.
- 12) η ενίσχυση και συμμετοχή σε δραστηριότητες και προγράμματα αλφαριθμητισμού για όλες τις ηλικιακές ομάδες και η ανάληψη πρωτοβουλιών για το πρόβλημα του αναλφαριθμητισμού, εφόσον κριθεί απαραίτητο.

3.2.2 Ελληνικό Πλαίσιο Λειτουργίας Βιβλιοθηκών σύμφωνα με την Unesco

Στην Ελλάδα, στις λαϊκές βιβλιοθήκες εντάσσονται οι δημόσιες βιβλιοθήκες, οι οποίες εποπτεύονται από το Τμήμα Βιβλιοθηκών που υπάγεται στον Ενιαίο Διοικητικό Τομέα Θεμάτων Εποπτικών Μέσων Διδασκαλίας, Εκπαιδευτικής Τηλεόρασης, Βιβλιοθηκών και Ιστορικών Αρχείων του ΥΠ.Ε.Π.Θ(Υπουργείου Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων), και οι δημοτικές και κοινοτικές βιβλιοθήκες που ιδρύονται και λειτουργούν με την ευθύνη των Ο.Τ.Α.(Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης). Η οργάνωση και λειτουργία των περισσότερων ακολουθεί τις διεθνείς οδηγίες και πρότυπα με βάση το υπάρχον ελληνικό θεσμικό πλαίσιο(Νόμο και Κανονισμό Λειτουργίας) που αφορά κυρίως τις δημόσιες βιβλιοθήκες, όπως έχει ήδη προαναφερθεί αναλυτικότερα στο δεύτερο κεφάλαιο.⁹

3.3 Πολιτιστικές Δραστηριότητες Δημόσιων & Δημοτικών Βιβλιοθηκών

Στις σύγχρονες κοινωνίες υπάρχει ένα στοιχείο που τις χαρακτηρίζει και αυτό είναι η ποικιλομορφία. Όσον αφορά, στο τοπικό επίπεδο όμως διακρίνονται από την συνύπαρξη ποικίλων πολιτισμικών χαρακτηριστικών. Έτσι, η βιβλιοθήκη έχει ρόλο υποστηρικτικό σχετικά με τις δράσεις της τοπικής κοινωνίας. Κρίνεται λοιπόν σκόπιμο, να αφουγκράζεται τις ανάγκες και να διοργανώνει προγράμματα που θα αφυπνίζουν τους πολίτες και θα διευρύνουν την κοινωνική τους δραστηριότητα.

Στον τομέα του Πολιτισμού, πραγματοποιούνται δράσεις Θεάτρου, Τεχνών, Εικαστικών, Μουσικής αλλά και Εκθέσεων για τη δημιουργική απασχόληση παιδιών και ενηλίκων. Επομένως, τόσο οι δημόσιες όσο και οι δημοτικές βιβλιοθήκες αναδεικνύουν τον πολιτιστικό τους ρόλο μέσω των υπηρεσιών που προσφέρουν καθώς:

- επιδιώκουν τη διατήρηση της ιστορικής μνήμης και της ελληνικής πολιτιστικής ταυτότητας
- προωθούν τη φιλαναγνώσια
- προωθούν την εγκύκλια παιδεία και στηρίζουν τη Δια Βίου Μάθηση, με προγράμματα που δίνουν έμφαση στον πολιτισμό
- μεριμνούν για την πνευματική καλλιέργεια και μόρφωση
- συμβάλλουν στην επιστημονική, κοινωνική και πολιτιστική πληροφόρηση

⁹ Εθνικό Κέντρο Τεκμηρίωσης/Εθνικό Ίδρυμα Ερευνών, Κατευθυντήριες Οδηγίες για Κτίρια Λαϊκών Βιβλιοθηκών σ.13,15.

- καλύπτουν τις πολυπολιτισμικές ανάγκες της σύγχρονης κοινωνίας(*Καλλιόπη Μαζοκοπάκη,2018,σ.24-26*).

Στις βιβλιοθήκες έχουν διαμορφωθεί κατάλληλοι χώροι για να πραγματοποιούνται δραστηριότητες όπως:

- Εκθέσεις βιβλίων και ζωγραφικής
- Μουσικές και θεατρικές παραστάσεις. Κάποιες έχουν και χώρους music studio για ηχοληψία.
- Λέσχες ανάγνωσης και φιλαναγνωσίας. Αυτές αποτελούν ιδιαίτερη πρόκληση καθώς απευθύνονται σε όλες τις ηλικιακές ομάδες και έχουν ως σκοπό τη διάδοση και την ενίσχυση της ανάγνωσης.
- Παρουσιάσεις βιβλίων και συναντήσεις με συγγραφείς. Δίνεται έτσι μια ευκαιρία στον ίδιο τον συγγραφέα να παρουσιάσει ο ίδιος το βιβλίο του.
- Δράσεις και εκπαιδευτικά προγράμματα για παιδιά. Αυτά δίνουν στα παιδιά ευχαρίστηση και απόλαυση αλλά και ενδιαφέρον όσον αφορά την επίσκεψη τους στη βιβλιοθήκη. Ένα καλά διαμορφωμένο πρόγραμμα δράσεων μπορεί να προτρέψει τη χρήση των βιβλίων με στόχο την ανάπτυξη της κοινωνικοποίησης και της δημιουργικότητας, τα οποία συντελούν σε μια προσέγγιση της γνώσης και του πολιτισμού από όλες τις πλευρές τους.
- Προγράμματα για γονείς. Περιλαμβάνουν σχολές γονέων, ενώ παρέχονται και αναλυτικές πληροφορίες για βιβλία και νέες εκδόσεις τα οποία είναι κατάλληλα για τα παιδιά.

Κρίνεται σκόπιμο, να γίνει αναφορά σε κάποιες βιβλιοθήκες , οι οποίες προσπαθούν να προβάλλουν μέσω των δραστηριοτήτων τους το κομμάτι του πολιτιστικού τους ρόλου. Η επιλογή τους έγινε με κριτήριο το διαφορετικό τρόπο προσέγγισης της καθημιάς στις πολιτιστικές δραστηριότητες.

Η ΔΒΧ(*Δημοτική Βιβλιοθήκη Χανίων*) προκειμένου να συμβάλλει στην ανάπτυξη του πολιτισμού δίνει τη δυνατότητα στους πολίτες να συμμετάσχουν σε δράσεις πολιτιστικού χαρακτήρα όπως είναι η *Λέσχη ανάγνωσης* η οποία άρχισε τη λειτουργία της στα τέλη του 2009 και συνεχίζει μέχρι σήμερα. Η ανάγνωση παρουσιάζει βιβλία τόσο από Έλληνες όσο και από ξένους δημιουργούς. Οι αναγνώστες δείχνουν ενδιαφέρον για αυτό το Θεσμό που προωθεί η συγκεκριμένη βιβλιοθήκη. Οι συγκεντρώσεις πραγματοποιούνται μια φορά το μήνα στο αναγνωστήριο της Βιβλιοθήκης και εκεί οι συμμετέχοντες συζητούν γύρω από ένα βιβλίο το οποίο έχουν επιλέξει από πριν, να διαβάσουν. Η ομάδα απαρτίζεται από μέλη που έχουν την ίδια αγάπη και ενδιαφέρον για τα βιβλία και που επιθυμούν να αξιοποιήσουν δημιουργικά τον ελεύθερό τους χρόνο. Τον Οκτώβριο του 2017 η Λέσχη ανάγνωσης Ενηλίκων ΔΒΧ τόλμησε να βρεθεί εκτός των πυλών της βιβλιοθήκης και να δώσει ραντεβού στο καταφύγιο Καλλέργη, στα Λευκά όρη, σε υψόμετρο 1680 μέτρων με <<συντροφιά>>, έλληνες και ξένους λογοτέχνες.

Έπειτα, υλοποιούνται ενδιαφέρουσες *Παρουσιάσεις βιβλίων* από τοπικούς εκδότες και συγγραφείς. Το κοινό έχει τη δυνατότητα να γνωρίσει από κοντά τους δημιουργούς των λογοτεχνικών έργων και να συζητήσει μαζί τους. Ορισμένοι από

τους δημιουργούς που έχουν φιλοξενηθεί είναι η Ιωάννα Καρυστιανή, η Μάρω Δούκα, ο Δημήτρης Κακαβελάκης, ο Τίτος Πατρίκιος, Ισίδωρος Ζούργος, αλλά και πολλοί άλλοι.

Ακόμη, στο χώρο του Media Lab πραγματοποιούνται *Μουσικές εκδηλώσεις* όπως για παράδειγμα, μουσικές παραστάσεις από σχολεία και ωδεία της πόλης. Σε περίπτωση γνωριμίας με έναν καλλιτέχνη μπορεί να λαμβάνουν χώρα και άλλες δράσεις μουσικές, παρουσιάσεις βιβλίων, απαγγελίες και γεγονότα που ενισχύουν την προσπάθεια προσέλκυσης τους από το κοινό.

Αξίζει να σημειωθεί, πως στα πλαίσια *Εκπαιδευτικών Σεμιναρίων* υπήρξε συνεργασία με το Τμήμα Δια βίου Μάθησης του Δήμου Χανίων και το Ίδρυμα Νεολαίας και Δια Βίου Μάθησης για οργάνωση σεμιναρίων όπως: <<Μαθαίνω Ισπανικά>>, <<Τοπικής Ιστορίας>>, <<Υπολογιστών>>, <<Φωτογραφίας>>, <<Βοτανικής Διακόσμηση εσωτερικών χώρων>>, <<Δημιουργώ τη δική μου ιστοσελίδα>> και άλλα. Επίσης, σε συνεργασία με εκπαιδευτικούς της πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας διοργανώνονται βιωματικά εργαστήρια που αφορούν βασικές γνώσεις διαμόρφωσης της σχολικής βιβλιοθήκης και ενημέρωση για τις υπηρεσίες που παρέχουν οι δημοτικές βιβλιοθήκες του Δήμου Χανίων.

Επιπλέον, πραγματοποιούνται *Εκθέσεις* στη Δημοτική Βιβλιοθήκη Χανίων. Με αφορμή το πρόγραμμα <<Μοιράζομαι το χόμπι μου και ό,τι αγαπώ >> διοργανώνονται εκθέσεις τοπικών καλλιτεχνών. Όσοι ενδιαφέρονται και έχουν πάθος με την τέχνη παρουσιάζουν τις προσωπικές συλλογές και δημιουργίες τους στα πλαίσια αυτών των εκθέσεων.¹⁰

Έπειτα, η ΔΒΚ(*Δημοτική Βιβλιοθήκη Καλλιθέας*) οργάνωνε στο παρελθόν πολιτιστικές δράσεις με πρώτη τη συναυλία του Γιάννη Μαρκόπουλου, που πραγματοποιήθηκε το 2000 στο Δημοτικό Θέατρο Καλλιθέας.

Ακόμη, διοργάνωσε έκθεση με τίτλο << Η ιστορία της πρώτης ελληνίδας ζωγράφου, Σοφία Λασκαρίδου, η ανατροπή ενός κατεστημένου>>, όπου πραγματοποιήθηκε το Δεκέμβριο του 2001, ως αφορμή ήταν τα εγκαίνια της Δημοτικής Πινακοθήκης <<Σοφία Λασκαρίδου>>.

Επιπλέον, μια πιο σημαντική πολιτιστική δράση ήταν η συναυλία της λαϊκής ορχήστρας <<Μίκης Θεοδωράκης>>, τον Οκτώβριο του 2005 στο κλειστό γυμναστήριο <<Εσπερος>> με τίτλο <<1940-2005 65 χρόνια όχι στο φασισμό>>.

Αξίζει να σημειωθεί, και η εκδήλωση που πραγματοποιήθηκε στη μνήμη της συγγραφέως Τατιάνας Γκρίτση, το 2006, στην αυλή της οικίας Λασκαρίδη(*Μαρίνα Λάμπρη, Μαρία Μπουνάτσου, 2017,σελ. 72*).

Η ΔΚΒΚ(*Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Κόνιτσας*) διοργανώνει πολιτιστικές δράσεις όπως εκθέσεις, βιβλιοπαρουσιάσεις, ομιλίες, διαλέξεις, συνεργασίες με τοπικούς πολιτιστικούς φορείς, αλλά και πρωτότυπες δράσεις για παράδειγμα εργαστήρια συμβουλευτικής γονέων, διαλέξεις σχετικές με την μελισσοκομία, δωρεάν μαθήματα βλάχικης γλώσσας, εκδρομές στη φύση, ημερίδες για τη μελισσοκομία. Επίσης, κατά τη διάρκεια των διακοπών Χριστουγέννων ή Πάσχα

¹⁰ Μαζοκοπάκη Καλλιόπη, «Η Δημοτική Βιβλιοθήκη Χανίων ως πυξίδα πολιτισμού: οι νέες υπηρεσίες και το κοινό της», σ. 50-53.

οργανώνονται θεματικά εργαστήρια με χειροτεχνίες και κατασκευές εμπνευσμένα από τα ήθη και τα έθιμα της περιοχής, καθώς και προβολές ταινιών συγκεκριμένης θεματολογίας όπως χριστουγεννιάτικες ή βιβλία που έγιναν ταινίες(Κουτσίκου Θεοδώρα,2018,σελ.43).

Η ΔΚΒΛ(Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Λειβαδιάς) περιλαμβάνει δραστηριότητες για ενήλικους, όπως ομάδες ανάγνωσης, βιβλιοθεραπεία, μαθήματα ιστορίας, λογοτεχνίας, εργαστήρια φωτογραφίας, δημιουργικής γραφής και αστρονομίας, σεμινάρια και μαθήματα δωρεάν εκμάθησης υπολογιστή και απόκτησης δεξιοτήτων, προγράμματα για μετανάστες αλλά και διαλέξεις και συζητήσεις σχετικά με ποικίλα θέματα. Περιέχει εκθέσεις πολιτιστικού περιεχομένου, εκδρομές, θεατρικά δρώμενα αλλά και επιστημονικές διαλέξεις(**Θεοδώρα Κουτσίκου,2018,σ.56-57**).

Η ΔΙΒΖ(Δημόσια Ιστορική Βιβλιοθήκη Ζακύνθου) προσφέρει στον πολιτισμό μέσω των μόνιμων εκθέσεων που διαθέτει στους χώρους της βιβλιοθήκης. Εκεί, εκτίθενται πίνακες ζωγραφικής των Χαρίκλειας Ξενοπούλου, Αμαλίας Νταγιάντα, Μαρίας Ρουσέα και άλλων ζωγράφων, γλυπτά της Ειρήνης Χαριάτη, φωτογραφίες της προσεισμικής Ζακύνθου, κούκλες(μινιατούρες) με τοπικές ενδυμασίες αλλά και κειμήλια και έπιπλα.¹¹

Η ΔΚΒΕ(Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Ελευθερούπολης) διοργάνωσε έκθεση φωτογραφίας Bookfacefriday δηλαδή φωτογραφίες τραβηγμένες από τα παιδιά. Τα βιβλία που χρησιμοποιήθηκαν παρέχονταν από τη δωρεά του ΚΙΚΠΕ(Κοινωφελές Ίδρυμα Κοινωνικού και Πολιτιστικού Έργου) όπου και αυτό με τη σειρά του παρέδωσε ως δωρεά 465 βιβλία τα οποία είναι έτοιμα για δανεισμό από τη Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη της Ελευθερούπολης.¹²

Αξίζει να σημειωθούν ορισμένες πολιτιστικές δραστηριότητες που προωθεί η ΔΙΚΒΙ(Δημόσια Ιστορική Κεντρική Βιβλιοθήκη Ιωαννίνων) η λεγόμενη και ως Ζωσιμαία.

Αρχικά, ως πολιτιστικός φορέας συμμετείχε στα πλαίσια της εκδήλωσης που αφορά το πρόγραμμα του 13ου Γύρου Λίμνης Ιωαννίνων, ανταποκρινόμενη στην πρόταση συνεργασίας της Οργανωτικής Επιτροπής Ioannina Lake Run 2019. Το θέμα της εκδήλωσης είναι <<Ένας περίπατος στις άκρες της Λίμνης αποκαλύπτει θησαυρούς τους οποίους η καθημερινότητα μας κρατά «αόρατους»>>. Πως θα ήταν η Λίμνη Παμβώτιδα χωρίς αυτούς; Ας μνηθούμε στη γοητεία αυτού του πλούτου. Το σχεδιασμό και την υλοποίηση της εκδήλωσης επιμελήθηκε το Τμήμα Εκπαιδευτικών Δράσεων και Εκδηλώσεων της Ζωσιμαίας Βιβλιοθήκης, Βιβλιοθήκης Γνώσης και Συναισθήματος.

Ακόμη, σε συνεργασία με την Εφορεία Αρχαιοτήτων Ιωαννίνων και την Εταιρεία των Φίλων του Αρχαιολογικού Μουσείου Ιωαννίνων διοργάνωσε εκδήλωση με τίτλο << Αλέξανδρος Πάλλης: Ο Γιαννιώτης λόγιος 1851-1935>>. Μέσα από αυτή θέλει να αναδείξει τη ζωή και το έργο του Γιαννιώτη λόγιου Αλέξανδρου Πάλλη, του οποίου η προσφορά στην Ελλάδα και στα ελληνικά γράμματα υπήρξε πολύτιμη.

¹¹ <http://vivl-zakynth.zak.sch.gr/dep5.htm>

¹² <https://vivl-elefth.kav.sch.gr/>

Ολοκληρώνοντας, στα πλαίσια του εορτασμού της Παγκόσμιας Ημέρας της Γυναίκας φιλοξένησε το Σοροπτιμιστικό Όμιλο Ιωαννίνων <<Διώνη>> για μια ενδιαφέρουσα αναδρομή στη <<Θέση της γυναίκας στο έργο του Χρήστου Χρηστοβασίλη(1855-1937)>>. Η κ. Δροσιά Κατσίδα και εγγονή του ταξίδεψε το κοινό πίσω στο χρόνο, την εποχή πριν την απελευθέρωση της Ηπείρου και λίγο μετά, με επιλεγμένα κείμενα της ηπειρωτικής διανόησης του Χρήστου Χρηστοβασίλη, όπου με βιωματικό τρόπο περιγράφεται η θέση της γυναίκας της εποχής.¹³

Η ΔΚΒΝ(*Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Ναυπλίου*) ονομαστή και ως <<Ο Παλαμήδης>> έχει και αυτή πολιτιστικό χαρακτήρα που αναδεικνύει με τις ποικίλες δράσεις της. Πραγματοποίησε τη παρουσίαση του βιβλίου του Κωνσταντίνου Γκότση: <<Δημοτικά τραγούδια: Μελέτες, σχόλια>>, με πρόλογο του Guy Saunier, που κυκλοφόρησε από τις εκδόσεις Orpportuna. Την παρουσίαση συντόνισε η Σοφία Πανταζή, φιλόλογος και Πρόεδρος της βιβλιοθήκης.

Έπειτα, συμμετείχε στο φεστιβάλ <<Δρόμοι Πολιτισμού Αργολίδας>>, σε συνεργασία με την Ένωση Συγγραφέων και Λογοτεχνών Αργολίδας, πραγματοποίησε δράση, με ανάγνωση αποσπασμάτων από επιλεγμένα βιβλία, η οποία απευθύνθηκε σε ενήλικες και παιδιά στα πλαίσια της παρουσίας της Κινητής Βιβλιοθήκης σε επιλεγμένα χωριά της Αργολίδας.

Ακόμη, πρόβαλε το ντοκυμαντέρ με τίτλο <<Αγαπημένη Θεία Λένα. Η ζωή και το έργο της Αντιγόνης Μεταξά>>. Η εκδήλωση πραγματοποιήθηκε στο χώρο της Βιβλιοθήκης στα πλαίσια του εορτασμού της Παγκόσμιας Ημέρας Παιδικού Βιβλίου, και παρουσίασε μια από τις πιο σημαντικές παιδαγωγούς στην Ελλάδα, η οποία αγάπησε το παιδί και στήριξε το έργο της στην ιδέα ότι μπορεί κανείς να ψυχαγωγεί τα παιδιά και όχι μόνο να τους μαθαίνει σημαντικά πράγματα για τη ζωή.

Επιπλέον, διοργάνωσε μια θεματική σειρά εκδηλώσεων με θέμα: <<Προσφυγιά-Ξεनिτιά-Νόστος>>. Οι εκδηλώσεις προσέγγισαν με διαφορετικό τρόπο η καθεμία αλλά όλες με την ίδια ευαισθησία, τη προσφυγιά, τη μετανάστευση και τον πόθο της πατρίδας. Με εικόνες της επώδυνης πραγματικότητας, αλλά και τις μνήμες του παρελθόντος της ελληνικής ιστορίας προσκάλεσαν το κοινό να παρευρεθεί.¹⁴

Έτσι, οι δραστηριότητες που αναφέρθηκαν και έχουν σχέση με τον πολιτισμό, θεωρούνται ίσως ως ένα μέσο προώθησης των βιβλιοθηκών στον πολιτισμό σε βάθος χρόνου με τον καλύτερο δυνατό τρόπο.

3.4 Future Library

Οι δημόσιες βιβλιοθήκες στην Ελλάδα, όπως και στα περισσότερα κράτη, διοικούνται και χρηματοδοτούνται αποκλειστικά από το Κράτος. Η στήριξη και η ενίσχυση των δημόσιων βιβλιοθηκών αποδεικνύει ουσιαστικό ενδιαφέρον για τον πολιτισμό. Είναι απαραίτητο, οι βιβλιοθήκες να γίνουν πιο αποδοτικές και να

¹³ <http://zosimaialib.sch.gr/>

¹⁴ <http://vivl-nafpl.arg.sch.gr/>

ενταχθούν σε βάθος χρόνου ακόμα περισσότερο στον πολιτιστικό τομέα. Έτσι, κρίθηκε σημαντική η δημιουργία ενός εθνικού δικτύου βιβλιοθηκών.

Η πρώτη οργανωμένη προσπάθεια δημιουργίας του ονομάστηκε «Future Library» και η οποία ξεκίνησε το 2014 με ιδιωτική πρωτοβουλία. Είναι μια αστική, μη κερδοσκοπική εταιρεία, η οποία γεννήθηκε στη Βέροια το 2011 τη στιγμή που το Ίδρυμα Σταύρος Νιάρχος αποφάσισε να συμβάλλει στη δημιουργία ενός δικτύου δημόσιων και δημοτικών βιβλιοθηκών σε όλη τη χώρα, με σκοπό να ενισχύσει στη συνείδηση του κόσμου τη σπουδαιότητα των βιβλιοθηκών ως κέντρων μάθησης, χώρων δημιουργικότητας και διάδρασης. Πρόκειται για ένα δίκτυο βιβλιοθηκών το οποίο είναι ανοιχτό σε όλους και το οποίο κάνει πειράματα με νέες ιδέες πιστεύοντας στη δύναμη της συνεργασίας. Θέλει να ανοιχτεί σε νέους τομείς και διασυνδέσεις. Αυτά θεωρούν οι αρμόδιοι πως είναι τα βασικά συστατικά για να έχει η βιβλιοθήκη του μέλλοντος θετική επίδραση στη κοινωνία. Στο πρόγραμμά του εντάσσει βιβλιοθήκες που επιθυμούν να βελτιώσουν την εικόνα τους προς τα έξω, τόσο με την ανακαίνιση των χώρων τους, όσο και με τα νέα προγράμματα, τα οποία καλούνται να υιοθετήσουν βασιζόμενα στην συνεργασία και στις νέες ιδέες.

Τον Ιούλιο του 2013, το Future Library ανακοίνωσε τη συνεργασία του με εννιά δημόσιες και δημοτικές βιβλιοθήκες της χώρας, με σκοπό να μετατρέψει με την αποκλειστική δωρεά του Ιδρύματος «Σταύρος Νιάρχος» ένα μέρος τους σε εργαστήριο πολυμέσων (Media Lab), σε πιο ελκυστικούς και άνετους χώρους δημιουργικότητας. Αυτό δίνει την ευκαιρία σε βιβλιοθήκες που δεν είναι σε θέση να πραγματοποιήσουν τις απαραίτητες δαπάνες για να ανανεώσουν τους χώρους τους, να γίνουν πιο προσιτές και φιλόξενες για το κοινό τους. Σύμφωνα με τον επικεφαλής ο οποίος αναφέρει ότι τα Media Lab δίνει ευκαιρίες σε εφήβους, μαθητές, φοιτητές, νέους επαγγελματίες, ανέργους να έρθουν σε επαφή με τις τέχνες και την τεχνολογία.

Στην προσπάθεια αυτή, συμμετέχει και η Google, η οποία παρέχει την τεχνογνωσία στη σχεδίαση των χώρων που προάγουν την δημιουργικότητα και την καινοτομία, ενώ ταυτόχρονα ενισχύεται και η εκπαίδευση των υπαλλήλων των βιβλιοθηκών σε θέματα καλύτερης εκμετάλλευσης τους διαδικτύου και της τεχνολογίας.

Οι εννέα βιβλιοθήκες που συμμετέχουν είναι: Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Δράμας, Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Λιβαδειάς, Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Ναυπάκτου(Παπαχαράλαμπος), Κοβεντάρειος Δημοτική Βιβλιοθήκη Κοζάνης, Δημοτική Βιβλιοθήκη Τρικάλων, Δημοτική Βιβλιοθήκη Κορίνθου, Δημοτική Βιβλιοθήκη Κερατσινίου-Δραπετσώνας, Δημοτική Βιβλιοθήκη Ηλιούπολης και η Δημοτική Βιβλιοθήκη Χανίων.

Το Future Library, όμως δε μένει στον ελλαδικό χώρο. Συνεργάζεται και με βιβλιοθήκες από τα Βαλκάνια και από την υπόλοιπη Ευρώπη, διεκδικώντας το δίκτυο και σε άλλες περιοχές. Έχει για έδρα του τη Βέροια, και στέγη τη βραβευμένη Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας, ενώ ταυτόχρονα διατηρεί και γραφείο στην Αθήνα. Βασικοί χρηματοδότες του είναι το Ίδρυμα Σταύρος Νιάρχος, το Κοινωνικό

Ίδρυμα Κοινωνικού Πολιτιστικού Έργου, το Bill & Melinda Gates Foundation και η Ευρωπαϊκή Ένωση.¹⁵

3.5 IFLA (International Federation of Library Associations and Institutions)

Η IFLA (International Federation of Library Associations and Institutions) αποτελεί την κορυφαία οργάνωση του χώρου των βιβλιοθηκών και των υπηρεσιών πληροφόρησης. Ιδρύθηκε στις 30 Σεπτεμβρίου του 1927 στο Εδιμβούργο, κατά τη διάρκεια Διεθνούς Συνεδρίου Βιβλιοθηκών (επετειακό συνέδριο της British Library Association), που πραγματοποιείται εκεί.

Το 2002, στη Γλασκώβη της Σκωτίας, στο ετήσιο συνέδριο, γιόρτασε την 75η επέτειο από την ίδρυσή της. Η Ομοσπονδία ήταν μια από τις πρώτες διεθνείς, μη κερδοσκοπικές και μη κυβερνητικές οργανώσεις αυτού του είδους, έχοντας ως στόχο την προώθηση της βιβλιοθηκονομίας. Κύριο μέλημα της Ομοσπονδίας ήταν η εξασφάλιση στους βιβλιοθηκονόμους ανά τον κόσμο ενός βήματος για διεθνείς επαφές και ανταλλαγή ιδεών και εμπειριών, στο χώρο αρχικά της βιβλιογραφίας.

Με την πάροδο των χρόνων, ο στόχος αυτός άλλαξε περιεχόμενο. Ο σκοπός λειτουργίας της IFLA σήμερα είναι η προώθηση της διεθνούς κατανόησης συνεργασίας, συζήτησης, έρευνας και ανάπτυξης σε όλους τους τομείς των βιβλιοθηκονομικών δραστηριοτήτων, συμπεριλαμβανομένης της Βιβλιογραφίας των Υπηρεσιών Πληροφόρησης και της εκπαίδευσης του προσωπικού. Στόχος της είναι ακόμη, να μπορεί να αντιπροσωπεύει τη Βιβλιοθηκονομία σε θέματα διεθνούς ενδιαφέροντος.

Σύμφωνα με το καταστατικό της η Ομοσπονδία: «... οι δραστηριότητες της θα είναι τέτοιες, ώστε να μπορεί να αναλαμβάνει, να υποστηρίζει και να συντονίζει έρευνα και μελέτες, να συγκεντρώνει ή να δημοσιεύει με οποιονδήποτε τρόπο πληροφορίες που σχετίζονται με τον χώρο των βιβλιοθηκών, της βιβλιογραφίας, της πληροφόρησης αλλά και της εκπαίδευσης, να οργανώνει ειδικές συναντήσεις και συνέδρια, να συνεργάζεται με διεθνείς οργανισμούς στους τομείς της πληροφόρησης, να οργανώνει γραφεία και υπηρεσίες για την διεξαγωγή συγκεκριμένων έργων και, τέλος, να αναλαμβάνει οποιαδήποτε δραστηριότητα, που θα προωθεί την πραγματοποίηση θεωρητικών και πρακτικών στόχων οι οποίοι σχετίζονται με τον τομέα της βιβλιοθηκονομίας».

Η IFLA έχει σήμερα 1622 μέλη σε 143 χώρες σε όλο τον κόσμο. Τα κεντρικά γραφεία της Ομοσπονδίας φιλοξενούνται στους χώρους της Βασιλικής Βιβλιοθήκης, εθνικής βιβλιοθήκης της Ολλανδίας. Η Ομοσπονδία έχει δύο κατηγορίες μελών με

¹⁵ Αναστασία Σακισλόγλου, Η «Σύγχρονη Βιβλιοθήκη». Ο νέος ρόλος των δημόσιων/δημοτικών βιβλιοθηκών στην κοινωνία. Προτάσεις για εφαρμογή καλών πρακτικών στη Δημοτική Βιβλιοθήκη Άνω Πόλης Θεσσαλονίκης, σ.30-33.
Μαζοκοπάκη Καλλιόπη, «Η Δημοτική Βιβλιοθήκη Χανίων ως πυξίδα πολιτισμού: οι νέες υπηρεσίες και το κοινό της», σ.37-38.

δικαίωμα ψήφου: τις ενώσεις (ενώσεις επαγγελματιών από το χώρο των βιβλιοθηκών, των υπηρεσιών πληροφόρησης) και τα ιδρύματα (συγκεκριμένες βιβλιοθήκες).

Οι βασικές δραστηριότητες της IFLA καλύπτουν ένα μεγάλο μέρος των θεμάτων κοινού ενδιαφέροντος για τις βιβλιοθήκες ανά τον κόσμο. Αυτές είναι:

- ❖ Προώθηση της Βιβλιοθηκονομίας
- ❖ Διατήρηση και Συντήρηση
- ❖ Παγκόσμια Διαθεσιμότητα των Δημοσιευμάτων
- ❖ Παγκόσμιος Βιβλιογραφικός Έλεγχος και Διεθνές MARC
- ❖ Παγκόσμια Ροή των Δεδομένων και Τηλεπικοινωνίες

Το 1998 ιδρύθηκε στην Κοπεγχάγη, με χρηματοδότηση της Δανικής Κυβέρνησης, της Πόλης της Κοπεγχάγης, καθώς και της βιβλιοθηκονομικής κοινότητας της χώρας, το Γραφείο της IFLA για την Ελεύθερη Πρόσβαση στις Πληροφορίες και την Ελευθερία της Έκφρασης. Τα ετήσια συνέδρια της, τα οποία πραγματοποιούνται και σε διαφορετική πόλη κάθε χρόνο, αποτελούν σημαντική ευκαιρία για ανταλλαγή ιδεών και εμπειριών ανά τον κόσμο.¹⁶

Δ' Κεφάλαιο: Εκπαιδευτικός ρόλος Δημόσιων & Δημοτικών Βιβλιοθηκών

4.1 Ορισμός Εκπαίδευσης

Με τον όρο <<Εκπαίδευση>> εννοείται η συστηματική διδασκαλία και άσκηση συνήθως ανηλίκων σε σχολεία. Η διδασκαλία με την οποία κάποιος αποκτά γνώσεις και ικανότητες.

Ακόμη, είναι η ανάπτυξη των σωματικών, διανοητικών και ηθικών δυνάμεων του παιδιού αλλά και η μόρφωση που αποκτάται με τη διδασκαλία. Τα στάδια της μόρφωσης που παρέχονται στο σχολείο.

Σύμφωνα, με τον γλωσσολόγο Γιώργο Μπαμπινιώτη είναι «η συστηματική διαδικασία μετάδοσης γνώσεων και ανάπτυξης δεξιοτήτων σχετικά με συγκεκριμένο αντικείμενο. Ο θεσμός που αποσκοπεί στη συστηματική διδασκαλία μαθητών και σπουδαστών, την ανάπτυξη των πνευματικών, σωματικών και ηθικών ικανοτήτων του ανθρώπου μέσα από ειδικά ιδρύματα και συγκεκριμένες μεθόδους, ο θεσμός δηλαδή στον οποίο υπάγονται κάθε είδους εκπαιδευτικά ιδρύματα.»¹⁷

¹⁶ Γ.Δ. Μπώκος, Εισαγωγή στην Επιστήμη της Πληροφόρησης, σ.480-486.

¹⁷ Εμμανουήλ Κριαράς, Λεξικό της Σύγχρονης Ελληνικής Δημοτικής Γλώσσας,σ.434

Τεγόπουλος-Φυτράκης, Μείζον Ελληνικό Λεξικό, σ.381

Γ. Μπαμπινιώτη, Λεξικό της Νέας Ελληνικής Γλώσσας, σ.580

4.2 ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ

4.2.1 Ιστορική αναδρομή

Η ιδέα της δια βίου μάθησης και της σχετικής έννοιας της δια βίου εκπαίδευσης μαζί με παρόμοιες ιδέες, όπως η συνεχιζόμενη εκπαίδευση, παρουσιάστηκε από τον Paul Lengrand στα τέλη της δεκαετίας του '60, σε διάσκεψη της Unesco για την εκπαίδευση ενηλίκων (adult education), σε εισήγησή του για το ρόλο και τη φύση της εκπαίδευσης. Το 1970 η δια βίου εκπαίδευση υιοθετήθηκε από την Unesco ως κύρια έννοια σύμφωνα με την οποία η εκπαίδευση περιορίζονταν ουσιαστικά στην παιδική ηλικία αντί της διαθεσιμότητάς της σε όλη τη διάρκεια της ζωής του ατόμου. Το 1972 η επιτροπή στην έκθεσή της *Learning to be. The World of education today and tomorrow* δημοσίευσε το δικαίωμα και την ανάγκη της εκπαίδευσης του ατόμου σε όλη τη διάρκεια της ζωής του.

Ο όρος "διά βίου μάθηση ή εκπαίδευση" δηλώνει ένα σχήμα δίχως όρια, το οποίο αποβλέπει στην αναμόρφωση του υπάρχοντος εκπαιδευτικού συστήματος και στην ανάπτυξη του εκπαιδευτικού δυναμικού έξω από αυτό όπου συντελεστές του σχήματος είναι όλοι άντρες και γυναίκες η εκπαίδευση και η μάθηση δεν περιορίζονται μόνο στη διάρκεια της σχολικής φοίτησης, αλλά σε ολόκληρη τη ζωή του ανθρώπου, περιλαμβάνουν όλες τις δεξιότητες και όλους τους κλάδους της γνώσης, χρησιμοποιούν όλα τα δυνατά μέσα και δίνουν την ευκαιρία σε όλους τους ανθρώπους για πλήρη ανάπτυξη της προσωπικότητάς τους οι εκπαιδευτικές και οι μαθησιακές διαδικασίες στις οποίες οι άνθρωποι όλων των ηλικιών εμπλέκονται κατά τη διάρκεια της ζωής τους και σε οποιαδήποτε μορφή, πρέπει να θεωρούνται ως ένα σύνολο. Έπειτα, για την Ευρωπαϊκή Ένωση το ζήτημα της δια βίου μάθησης ήρθε στο κέντρο της ευρωπαϊκής πολιτικής το 1996, όταν η χρονιά εκείνη ανακηρύχθηκε ευρωπαϊκό έτος δια βίου μάθησης.

Όσον αφορά, τη συνεισφορά των δημόσιων βιβλιοθηκών στη μάθηση και το ρόλο τους στο τομέα της εκπαίδευσης, θα πρέπει να παρέχουν όλων τις μορφές της μάθησης, δηλαδή και τις μαθησιακές δραστηριότητες που πραγματοποιούνται σε οργανωμένο εκπαιδευτικό πλαίσιο, καλύπτοντας όλα τα εκπαιδευτικά επίπεδα (πρωτοβάθμια, δευτεροβάθμια, τριτοβάθμια).

Πιο συγκεκριμένα, καλούνται να διαδραματίσουν έναν πιο ενεργητικό και καθοριστικό ρόλο στη διαδικασία υποστήριξης των ατόμων που πρόκειται να αποκτήσουν νέες ικανότητες και δεξιότητες στα διάφορα στάδια της ζωής τους, αφού ζουν σε μια συνεχώς μεταβαλλόμενη κοινωνία όπου η μάθηση ούτε περιορίζεται, ούτε τελειώνει με την ολοκλήρωση της τυπικής εκπαίδευσης, αλλά πλέον θεωρείται μια «δια βίου διαδικασία» για τους περισσότερους ανθρώπους.¹⁸

¹⁸ Αικατερίνη Μπαλαπανίδου, "Ευκαιρίες δια βίου μάθησης στις Ελληνικές Δημόσιες Βιβλιοθήκες, ως απάντηση στις σύγχρονες τεχνολογικές και κοινωνικο-οικονομικές προκλήσεις", σ.30

4.2.2 Δραστηριότητες και υπηρεσίες δια βίου μάθησης

Οι βιβλιοθήκες αποτελούν κομβικό σημείο για την τοπική κοινωνία. Εξαιτίας του ανοιχτού τους χαρακτήρα έχουν την ευκαιρία να ανταποκριθούν στις κοινωνικές αλλαγές και για αυτό μπορούν να προσφέρουν περισσότερα στο τομέα της εκπαίδευσης. Έχουν την δυνατότητα να παρέχουν ποικιλία πληροφοριακών μέσων με ελεύθερη πρόσβαση. Έτσι, καθιερώνουν τη θέση τους και ως “ως μαθησιακοί οργανισμοί στη νέα κοινωνία της γνώσης”. Για αυτό, όταν μια βιβλιοθήκη παρέχει υπηρεσίες δια βίου μάθησης βοηθά στην επίτευξη των ανθρώπινων επιθυμιών για αυτόνομη προσωπική ανάπτυξη και εξέλιξη.

Οι δραστηριότητες που μπορεί να παρέχει η βιβλιοθήκη σχετικά με τη δια βίου μάθηση είναι :

- Ανάπτυξη και διατήρηση πολύ-θεματικής συλλογής, η οποία μπορεί να καλύπτει τα ενδιαφέροντα του ευρύτερου κοινού
- Οργάνωση της συλλογής με τρόπο που να ενθαρρύνει το μεθοδικό και δημόσιο ξεφύλλισμα
- Παροχή βοήθειας στον εντοπισμό του υλικού
- Ανάπτυξη εργαλείων εύρεσης και εκμάθησης
- Ανάπτυξη ειδικών συλλογών σε θεματικές περιοχές τοπικού ενδιαφέροντος
- Εντοπισμός σημαντικών πληροφοριακών περιοχών στο Παγκόσμιο Ιστό για θέματα υψηλού ενδιαφέροντος.

Επιπρόσθετες δραστηριότητες όπως:

- Μαθήματα πληροφοριακού γραμματισμού π.χ. νέες τεχνολογίες, χρήση του Internet & Web, δεξιότητες H/Y, κ.α.
- Υπηρεσίες πληροφοριακού γραμματισμού, και προωθούν δράσεις πληροφόρησης/εκπαίδευσης που αφορούν στη χρήση του online καταλόγου, τεχνικές αναζήτησης και ανάκτησης πληροφοριών από το Web, τον κατάλογο, τις βάσεις δεδομένων, κ.λπ.
- Σεμινάρια Δημιουργίας Ψηφιακού Περιεχομένου – Web 2.0
- Χώρους για μάθηση και έρευνα
- Υπηρεσίες κινητών βιβλιοθηκών
- Υπηρεσίες δανεισμού υλικού όπως βιβλία, DVDs, εφημερίδες, περιοδικά, οπτικοακουστικό υλικό, κ.λπ.
- Δίνουν έμφαση στην εκπαίδευση των παιδιών, σε δράσεις μάθησης και στην εξοικείωση με τις νέες τεχνολογίες
- Προωθούν την ανάγνωση με δράσεις όπως διάβασμα παραμυθιών, λέσχες ανάγνωσης, παρουσιάσεις συγγραφέων, βιβλίων, κ.α.
- Προετοιμάζουν μικρές συλλογές και υλικό για μάθηση για τάξεις, σχολεία και ομάδες πολιτών με σκοπό να βοηθήσουν και να ενισχύσουν τους μαθητές, φοιτητές και ενήλικες στην εκπαιδευτική διαδικασία, στην προετοιμασία

θεμάτων για διαλέξεις, σεμινάρια, εκθέσεις, συλλόγους, κ.λπ. ή με σκοπό την προώθηση θεμάτων σχετικά με την ανακύκλωση, το φαινόμενο του θερμοκηπίου, την μετανάστευση, κ.α.¹⁹

Δράσεις υποστήριξης εξ αποστάσεως εκπαίδευσης

- ✓ Εθνικό Σχέδιο ΑΕΙ-ΤΕΙ για εξ αποστάσεως χρήση πηγών από ένα εθνικό δίκτυο virtual services(εικονικών υπηρεσιών)
- ✓ Σύνδεση του ψηφιακού σχολείου με την ιστοσελίδα του Εθνικού Συσσωρευτή Περιεχομένου Παιδείας και Πολιτισμού(ΕΒΕ)
- ✓ Δράσεις στις Βιβλιοθήκες για παροχή εξ αποστάσεως υπηρεσιών σε:
 - 1) Αλλόγλωσσους και αλλόθρησκους
 - 2) Άτομα με μαθησιακές δυσκολίες
 - 3) Άτομα με ειδικές ανάγκες

Μαθητές των ελληνικών σχολείων για βοήθεια στη σχολική τους εργασία²⁰

Η προσπάθεια αυτή για εφαρμογή εύχρηστων εργαλείων πρόσβασης των νέων υπηρεσιών αλλά και η δυνατότητα προσέγγισης και χρήσης ποικίλων πληροφοριακών πηγών δίνουν προστιθέμενη αξία και αυξάνουν την πληροφοριακή και μαθησιακή παραγωγικότητα των βιβλιοθηκών.

Ταυτόχρονα, μπορεί να υποστηριχθεί ότι οι βιβλιοθήκες με κοινές πρακτικές και με κατάλληλες προϋποθέσεις μπορούν να συμβάλλουν στην ανάπτυξη μιας περισσότερο ενημερωμένης και δημοκρατικής κοινωνίας. Τέτοιες πρακτικές είναι η δημιουργία δικτύων βιβλιοθηκών που θα παρέχουν πρόσβαση σε παγκόσμιες πηγές πληροφοριών όπως για παράδειγμα το HEALink , υπηρεσίες ανοικτής μάθησης, προσπάθειες που περιλαμβάνουν on-line λέσχες ενισχυτικής μελέτης, προγράμματα ανάγνωσης και αλφαριθμητισμού, προγράμματα πληροφοριακής εκπαίδευσης αλλά και υπηρεσίες για εξ αποστάσεως εκπαιδευόμενους.

Έτσι, οι εξελίξεις όσον αφορά στον τρόπο λειτουργίας των υπηρεσιών των βιβλιοθηκών, οι αλλαγές στον μαθησιακό τομέα και στην εκπαιδευτική διαδικασία, οι προσπάθειες ανάπτυξης με συμμετοχή στη δια βίου μάθηση αλλά και η ανάγκη δημιουργίας ικανού εργατικού δυναμικού ασκούν σημαντική επίδραση στο τρόπο παράδοσης και λήψης της εκπαίδευσης , καθώς και στο ρόλο των βιβλιοθηκών.

4.2.3 Δια βίου μάθηση: Η περίπτωση της Ελλάδας

Στην Ελλάδα η δια βίου εκπαίδευση στις βιβλιοθήκες φαίνεται να είναι, στην καλύτερη περίπτωση, μια νέα υπηρεσία. Με την Υπουργική Απόφαση **83064/ΙΖ** (2003), με την οποία θεσπίζεται ο κανονισμός λειτουργίας των δημόσιων βιβλιοθηκών, αλλά και με τον **Ν.3149/2003**, ο οποίος αφορά στη λειτουργία τους, το

¹⁹ Εμμανουήλ Γαρουφάλλου, Δια Βίου Μάθηση και Δημόσιες Βιβλιοθήκες: το Πρόγραμμα ENTITLE, σ. 14.

²⁰ Αντωνία Αράχωβα, Εμμανουήλ Πυργιώτης, Βασιλική Τσιγκούνη, Συμβολή Βιβλιοθηκών στη Δια Βίου Μάθηση.

προσωπικό των δημόσιων βιβλιοθηκών υποχρεούται να οργανώνει προγράμματα εκπαίδευσης για ομάδες ή μεμονωμένους χρήστες στα πλαίσια της δια βίου εκπαίδευσης. Τέτοιου είδους υπηρεσίες δεν εντοπίστηκαν ή δεν αναφέρθηκαν από την πλειοψηφία των ελληνικών δημόσιων βιβλιοθηκών.

Αντίθετα, οι βιβλιοθήκες διοργανώνουν εκδηλώσεις πολιτιστικού και εκπαιδευτικού περιεχομένου, όπως για παράδειγμα εκθέσεις, βραδιές ανάγνωσης, παρουσιάσεις βιβλίων κ.λ.π. Παράλληλα διενεργούν ξεναγήσεις σε χρήστες, καθώς επίσης σεμινάρια και ηλεκτρονικούς οδηγούς για τις υπηρεσίες τους.

Όλα αυτά δεν αποτελούν μέρος ενός ολοκληρωμένου σχεδίου δια βίου εκπαίδευσης τόσο από τη μεριά του Υπουργείου Παιδείας όσο και από τη μεριά των ιδίων των βιβλιοθηκών.²¹

4.3 Εκπαιδευτικές Δραστηριότητες Δημόσιων & Δημοτικών Βιβλιοθηκών

Στην σημερινή κοινωνία η εικόνα του βιβλίου δεν είναι από τις καλύτερες και αυτό πρέπει να αλλάξει με ένα πιο αποτελεσματικό τρόπο. Αν και παρατηρείται η εκδοτική ανθοφορία να είναι έντονη τα τελευταία χρόνια, διακρίνεται η έλλειψη της βιβλιοφιλικής κουλτούρας. Το βιβλίο δεν είναι μια σχολική υπόθεση, είναι μια σχέση ζωής για αυτό και έρχεται σε συνάρτηση με τις πιο βαθιές αναζητήσεις του ανθρώπου. Έτσι, ο κάθε πολίτης χρειάζεται να είναι καλλιεργημένος πνευματικά και να τον διακατέχουν μορφωτικές ανησυχίες.

Για αυτό κρίνεται σκόπιμο, οι εκπαιδευτικοί να καλλιεργήσουν την κριτική σκέψη, την ερευνητική αλλά και τη στοχαστική διάθεση των μαθητών τους. Ως εκπαιδευτικοί έχουν την ευθύνη να μάθουν στους νέους να μην χορταίνουν ποτέ τη γνώση να παίρνουν μαθήματα ζωής μέσα από τον διάλογο με τον εαυτό τους από μικρή ηλικία. Άλλωστε, ο χρόνος του διαβάσματος είναι από τους πιο κερδισμένους χρόνους. Εξάλλου οι βιβλιοθήκες καλλιεργούν την ευαισθησία και την φαντασία σε όλα τα άτομα ανεξαρτήτως του φύλου τους αλλά και ηλικίας.²²

Επομένως, είναι σημαντικό να γίνει αναφορά σε ορισμένες εκπαιδευτικές δραστηριότητες μέσω των βιβλιοθηκών με σκοπό να προβάλλουν την εκπαιδευτική τους δράση. Η επιλογή γίνεται τυχαία θέλοντας να υποστηρίξει η κάθε μια με το δικό της τρόπο την προσπάθεια αυτή έτσι ώστε να ενταχθούν ως ένα από τα εκπαιδευτικά μέσα στο τομέα της εκπαίδευσης.

Με αφορμή την ολοκλήρωση της έκθεσης χαρακτηριστικής «Ιχνηλατώντας τον Ερωτόκριτο» του Γρηγόρη Νιόλη, στη ΔΒΧ(Δημοτική Βιβλιοθήκη Χανίων), ο χαρακτήρας πραγματοποιεί μια σειρά Εργαστηρίων Χαρακτηκής για μαθητές Λυκείου, δίνοντάς τους την ευκαιρία να γνωρίσουν από κοντά το έργο του αλλά και την τεχνική του, φτιάχνοντας τα δικά του έργα τέχνης.

²¹ Μάριος Μπαλατζάρας, Δια Βίου Μάθηση και ο Ρόλος των Βιβλιοθηκών, σ.20-21,25-26,83-84,93,123

²² Νίκος Τσούλιας (2018), Ο ρόλος των δημόσιων βιβλιοθηκών στην εκπαίδευση.
<https://www.fractalart.gr/dimosia-vivliothiki-ekpaideysi/>

Ακόμη, ο συγγραφέας Βασίλης Παπαθεοδώρου, αφηγείται παιδικές ιστορίες, στη Παιδική- Εφηβική Βιβλιοθήκη Δημοτικού Κήπου, το παιδικό βιβλίο με τίτλο *Κουίμπι*. Ο ευαίσθητος γορίλας και *Λόμπο*, ο λύκος της άγριας δύσης όπου αφορά τα παιδιά προσχολικής και πρωτοσχολικής ηλικίας.²³

Η ΔΒΚ(Δημοτική Βιβλιοθήκη Κοζάνης) άνοιξε τις πόρτες της και υλοποίησε το εκπαιδευτικό πρόγραμμα: «Πάμε Βιβλιοθήκη» σε αναγνώστες ηλικίας 4-14 χρονών. Ξεκίνησε, την εφαρμογή ενός πιλοτικού προγράμματος επισκέψεων των παιδιών στη Δημοτική Βιβλιοθήκη από το 1997-1998, θεωρώντας πως τα παιδιά μπαίνουν στον κόσμο της απόλαυσης της ανάγνωσης από τη πιο μικρή τους ηλικία.

Η πρόταση έγινε προς το Διοικητικό Συμβούλιο του Ινστιτούτου και Ανάγνωσης Κοζάνης τον Απρίλιο του 1998, ως ένα πλήρες εκπαιδευτικό πρόγραμμα που θα αφορούσε παιδιά Νηπιαγωγείου, κυρίως Δημοτικού Σχολείου αλλά και Γυμνασίου.

Το πρόγραμμα αυτό αποτελείται 1) **από την πιλοτική εφαρμογή επισκέψεων παιδιών** μέσα από τα σχολεία, στο χώρο της Δημοτικής Βιβλιοθήκης, με στόχο να καταγραφούν οι δυνατότητες του χώρου για παρόμοιο διαρκές πρόγραμμα, οι αντιδράσεις και η αποδοχή των παιδιών μιας τέτοιας επίσκεψης καθώς και η εξοικείωση των παιδιών με το εκπαιδευτικό υλικό 2) **από τη συγγραφή ενός βιβλίου, οδηγού για τον εκπαιδευτικό**, το οποίο θα περιείχε πληροφοριακά την υπόθεση του βιβλίου, την οργάνωση της δανειστικής βιβλιοθήκης, την παρουσίαση της προσέγγισης της επίσκεψης, αλλά και ασκήσεις πάνω στο θέμα και 3) **τη δημιουργία εκπαιδευτικού υλικού στη Βιβλίο-βαλίτσα** του προγράμματος την οποία θα δανείζονται τα σχολεία για περισσότερη πληροφόρηση των παιδιών πάνω σε θέματα που αφορούν το Βιβλίο και τις Βιβλιοθήκες.

Επομένως αυτό το εκπαιδευτικό πρόγραμμα από τη πλευρά των εκπαιδευτικών στοχεύει ώστε τα παιδιά να αναπτύξουν την ικανότητα της σκέψης και του στοχασμού, να έχουν τη δυνατότητα να αντλούν ιδέες και προτάσεις για μια διαρκή ανάπτυξη δραστηριοτήτων γύρω από το βιβλίο, να πληροφορούνται πάνω σε θέματα που αφορούν τη Γραφή, το Βιβλίο και τις Βιβλιοθήκες καθώς και για τους φορείς και τις πηγές που μπορούν να τους προσφέρουν περισσότερη υποστήριξη.

Από την άλλη μεριά, τα παιδιά με αυτό το εκπαιδευτικό πρόγραμμα αποκτούν θετική στάση προς το βιβλίο που θα τους ακολουθεί στη μετέπειτα ζωή τους, γνωρίζουν τους χώρους των βιβλιοθηκών και τους συμπεριλαμβάνουν στο χρόνο της ζωής τους, μετέχοντας σε όλες τις δράσεις που αναπτύσσονται μέσα σε αυτές, είτε ως αναγνώστες είτε ως συμμετοχοί εκδηλώσεων γύρω από το βιβλίο, ανακαλύπτουν πως στο βιβλίο καταγράφεται όλη η ανθρώπινη γνώση και ο στοχασμός και πως ακόμη και η δική τους ζωή βρίσκεται περασμένη σε ένα βιβλίο του κόσμου και του σύμπαντος.²⁴

Ακόμη, η ΔΚΙΒΧ(Δημόσια Κεντρική Ιστορική Βιβλιοθήκη Χίου “Κοραής”) σε συνεργασία με την Πινακοθήκη Αργέντη υλοποίησε από τις 18 Νοεμβρίου 2015 έως τις 15 Απριλίου 2016 όπου συμμετείχαν σε αυτό 660 μαθητές των Δημοτικών

²³ <https://www.librarychania.gr/latest-news>

²⁴ Κατερίνα Ε. Γκουργκούτα, Πάμε Βιβλιοθήκη: Εκπαιδευτικό πρόγραμμα για το Βιβλίο και τις Βιβλιοθήκες, σ. 15, 20-21

Σχολείων της Χίου, το εκπαιδευτικό πρόγραμμα «Πώς ζωντανεύει ένα πορτραίτο;». Έχει σχέση με την παρατήρηση, μνήμη, περιγραφή, κριτική, αισθήσεις, βίωμα, παιχνίδι. Συγκίνηση! Πως μπαίνω στη θέση του άλλου. Πώς νικάω το χρόνο μέσω της Τέχνης... την αισθητική των πορτραίτων, τις σχέσεις των ανθρώπων, τα πρότυπα ομορφιάς και μόδας περασμένων εποχών, τις αριστοκρατικές συνήθειες, τις παμπάλαιες ρίζες των γενεαλογικών δέντρων και τα αποτυπώματά τους στο χρόνο και τον τόπο. Ο σχεδιασμός- υλοποίηση του εκπαιδευτικού προγράμματος πραγματοποιήθηκε από την Χριστίνα Σπύρου.

Έπειτα, μέσα στα πλαίσια των εκπαιδευτικών εκδηλώσεων της «Καλοκαίρι 2014» προσκαλεί τα παιδιά να γνωρίσουν βιωματικά τη Βιβλιοθήκη, παρακολουθώντας τα 14 εκπαιδευτικά της προγράμματα. Αυτά απευθύνονται σε παιδιά προσχολικής ηλικίας, Δημοτικού αλλά και Γυμνασίου, η υλοποίηση των οποίων έγινε τον Ιούλιο και Αύγουστο 2014. Κάποιες από αυτές είναι:

1.«**Νικηφόρος Βρεττάκος, ο ποιητής της αγάπης**» υπό την επιμέλεια και διδασκαλία της Εκπαιδευτικού Παναγιώτας Γαλάτουλα πραγματοποιήθηκε ξενάγηση των παιδιών Ε', Στ' Δημοτικού και Γυμνασίου στο αρχαικό υλικό της Βιβλιοθήκης της Σπάρτης, όπου εξοικειώνονται με την ανάγνωση ποιημάτων. Με αυτό τον τρόπο θα έρθουν σε επαφή στον δημιουργικό κόσμο των ποιητών.

2.«**Οι πίνακες μιλούν με τα παιδιά**» υπό την επιμέλεια και διδασκαλία της ψυχολόγου Ελευθερίας Μπινίκου, με αφορμή τα θέματα και το περιεχόμενο των έργων, τα παιδιά μιμούνται και ανακαλύπτουν βιωματικά τις διαφορές της τότε εποχής από τη δική μας, με εικαστικές δραστηριότητες καθώς και με το παιχνίδι όπου ανακαλύπτουν τον εαυτό και τα ενδιαφέροντά τους. Η δράση αυτή πραγματοποιήθηκε στους χώρους της Πινακοθήκης της Βιβλιοθήκης με τα παιδιά του σήμερα να ανακαλύπτουν μέσα από τους πίνακες τα πρόσωπα των παιδιών του χθες αλλά και εξερευνώντας και εξοικειώνοντας στους χώρους της. Απευθύνεται σε παιδιά προσχολικής ηλικίας και Α' Δημοτικού.

3.«**Το λιλαδωτό**» υπό την επιμέλεια και διδασκαλία της Εκπαιδευτικού Αλεξάνδρας Σταματουλάκη, για παιδιά Δημοτικού και Γυμνασίου, όπου προσπαθούν να προσεγγίσουν το λαϊκό πολιτισμό μέσα από τις βοτσαλωτές αυλές αλλά και να συναντήσουν στοιχεία που απόμειναν στο χώρο και μαρτυρούν την αίσθηση του μέτρου και της αρμονίας. Να κατανοήσουν και να εκτιμήσουν την αξία τους αλλά και να προτείνουν πρακτικές για την ανάδειξη και προστασία τους με το να εκφραστούν καλλιτεχνικά μέσα από το παιχνίδι, τη ζωγραφική αλλά και τη κατασκευή βοτσαλωτού.

4.«**Παραμυθογραφίες**» υπό την επιμέλεια και διδασκαλία της Ιστορικού Μαρίας-Άννας Φυριππή, τα παιδιά της Α',Β',Γ' Δημοτικού ταξιδεύουν με όμορφες ιστορίες ζωγραφίζοντας με φωτεινά και καλοκαιρινά χρώματα σε ένα μαγικό ταξίδι στο κόσμο των παραμυθιών, όπου συνδυάζει αφήγηση και ζωγραφική με διαδραστικά στοιχεία αλλά και με την ενεργή συμμετοχή τους. Στόχος της δράσης είναι η κοινωνικοποίηση και η καλλιέργεια της φαντασίας τους.

5.«**Αφηγούμαι με το σώμα**» υπό την επιμέλεια και διδασκαλία της Ηθοποιού και Σκηνοθέτιδας Αρκαδίας Ψάλτη, τα παιδιά του Δημοτικού και Γυμνασίου χρησιμοποιούν το σώμα τους ως βασικό σκηνικό αντικείμενο και σχηματίζουν έναν

ολόκληρο χώρο που μέσα του φτιάχνουν μια μικρή ιστορία. Για να καταφέρουν να παρασύρουν μαζί και τους θεατές συνθέτουν εικόνες μέσω της σωματικής έκφρασης, του ρυθμού και της φαντασίας αλλά και μέσα από δράσεις και αντιδράσεις. Είναι ένα ταξίδι αναζήτησης μιας κοινής ιστορίας μέσα από τη χαρά της αφήγησης.²⁵

Παράλληλα, η ΔΚΒΧ(Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Χαλκίδας) προωθεί τις δικές της εκπαιδευτικές δράσεις μέσω της βιβλιοθήκης. Αυτές μπορεί να είναι:

- **«Τρία διαφορετικά υλικά»** μικροί εξερευνητές ανακάλυψαν ότι τα υλικά της κουζίνας της μαμάς κρύβουν μαγεία. Πώς το αλάτι, το ξύδι, το λεμόνι, το κόκκινο λάχανο, η σόδα αλλάζουν χρώμα. Είδαν όλες τις αποχρώσεις του γαλάζιου, του πράσινου, του μωβ, τα ανατίναξαν έκαναν φούσκες και μπουρμπουλήθρες, δημιούργησαν εκρηκτικό μίγμα και ηφαίστεια, αφήνοντας να πεταχτούν τα μαλλιά τους και το ίδιο το νερό. Όλα αυτά είναι μαγικά ξόρκια και φίλτρα. Τη δράση επιμελήθηκαν οι κυρίες Ελένη Μαραθωνίτη και Κωνσταντίνα Καλούση.
- **«Ένας Χάρτης»** οι μικροί εξερευνητές έδρασαν “επί χάρτου”. Σχεδίασαν τη διαδρομή τους για Χαλκίδα-Πάτρα-Βενετία-Μιλάνο-Μονακό-Λυών-Παρίσι-Λονδίνο, και ανακάλυψαν τα αξιοθέατα κάθε τόπου, τραγούδησαν και χόρεψαν τραγούδια των χωρών που επισκέφτηκαν.
- **«Υπάρχει Εφημεριδονήσι;»** Υπάρχει Εφημεριδονήσι; Το ανακάλυψαν οι μικροί εξερευνητές, έψαξαν παλιές εφημερίδες μαθητικές αλλά και αυτές που διάβαζαν οι παππούδες τους. Έτσι, δημιούργησαν τη δική τους εφημερίδα.²⁶

Επιπλέον, η ΔΒΚ(Δημοτική Βιβλιοθήκη Κορίνθου) προβάλλει δράσεις μέσα από τις καλοκαιρινές εκστρατείες στο χώρο της βιβλιοθήκης τους μήνες του καλοκαιριού. Κάποιες από αυτές είναι:

- ✓ **«Πώς είναι φτιαγμένος ο εγκέφαλος;»** αφορά παιδιά ηλικίας από 8-12 ετών, τα οποία τρύπωσαν στα άδυτα του εγκεφάλου, κάνανε πάζλ με τα τμήματά του όπου μπλέχτηκαν σε πολλές πλάνες και για αυτό χρειάστηκαν τη βοήθεια του κοινού(μαμάδων και μπαμπάδων) για να “ξεπλανηθούν” υπό την επίβλεψη της Μαθηματικού Μαρίας Γυφτογιάννη.
- ✓ **«Καταγράφοντας την ιστορία της οικογένειάς μου»** αφορά παιδιά ηλικίας από 8-14. Μια οικογενειακή φωτογραφία του καθενός, άλλη μεταπολεμική, άλλη προπολεμική αλλά και κάποιες πολύ νεότερες, μια από τα πρώτα χρόνια του 20ου αιώνα με συγγενείς στην πολύ μακρινή τότε αλλά και τώρα Αμερική με πολλά πρόσωπα που δεν υπάρχουν πια, με άλλα που δεν γνώρισαν τα ίδια αλλά και οι δικοί τους στήνουν ο καθένας την ιστορία της οικογένειάς τους φτιάχνοντας το δικό τους γενεαλογικό δέντρο. Η δράση πραγματοποιήθηκε υπό την επίβλεψη της Λιλίκα Τραγουστή.
- ✓ **«Φωτογραφημένα Δεδομένα: Μέσα Μαζικής Μεταφοράς»** για παιδιά ηλικίας από 6-9 ετών, συζήτησαν για τα πρώτα μέσα μαζικής μεταφοράς και

²⁵ <https://www.koraeslibrary.gr/>

²⁶ <http://www.vivlchalkida.gr/>

την εξέλιξή τους και αποφάσισαν ότι εκτός από το γαϊδουράκι τους άρεσε πολύ το αεροπλάνο όπως και το αερόστατο, τα οποία έχουν πολύ ωραία χρώματα για αυτό αποφάσισαν να τα κατασκευάσουν, με την επίβλεψη της Κατερίνας Γεωργίου και του Δημήτρη Καφαντάρη.

- ✓ «**«ΠΕΡΑΣΜΕΝΑ»ΔΕΔΟΜΕΝΑ: Ένα προικοσύμφωνο**» για παιδιά ηλικίας από 8-12 ετών, τα παλιά τα χρόνια σεντόνια, κουβέρτες, έπιπλα, φουστάνια, κοσμήματα αλλά και λίρες σφραγίζουν την αρχή της κοινής ζωής ενός ζευγαριού. Μαζί με τη Φάλια Παπαγιαννοπούλου και την Κατερίνα Γεωργίου αφηγούνται ιστορίες με αφετηρία αυτές τις καταγραφές.
- ✓ «**Το κουτί της Πανδώρας**» αφορά παιδιά ηλικίας από 10-15 ετών όπου με αφετηρία το μύθο της Πανδώρας οργανώθηκε μια φιλοσοφική συζήτηση με σκοπό τα παιδιά να αναρωτηθούν πάνω στη φύση του πειρασμού, του κακού αλλά και την έννοιας της ελπίδας. Ένα φιλοσοφικό καφενείο όπου στοχεύει στην ανάπτυξη ενός προβληματισμού, στην κριτική στάση απέναντι στις έννοιες αλλά και στη χαρά της συζήτησης και ανταλλαγής απόψεων, υπό την επίβλεψη της Εκπαιδευτικού Φωτεινής Λέκκα.
- ✓ «**Κλειδωμένα Κουτιά**» για παιδιά 6-12 ετών όπου υπό την επίβλεψη της Μαρίας Παπανικολάου διάβασαν αποσπάσματα από αγαπημένα βιβλία που αναφέρονταν σε μυστικούς καλά φυλαγμένους χώρους όπου κρύβονταν θησαυροί και έτσι αποφάσισαν ότι ήθελαν να τα ασφαλίσουν σε ένα κουτί- χρηματοκιβώτιο ή και σε μια τράπεζα καλύτερα, σπόρους λουλουδιών. Ύστερα με θέμα τους θησαυρούς που είχαν επιλέξει για φύλαξη έφτιαξαν μια μονόπολη.²⁷

Αυτές ήταν ορισμένες εκπαιδευτικές δραστηριότητες δημόσιων βιβλιοθηκών, οι οποίες συμβάλλουν στην μέγιστη ανάδειξη και προώθηση των βιβλιοθηκών γενικότερα.

²⁷ <http://libkor.gr/vivliothiki/>
<https://el-gr.facebook.com/libkorinthou>

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Στο Α Κεφάλαιο παρουσιάστηκε η έννοια της Βιβλιοθήκης, τα άλλα είδη των βιβλιοθηκών που υπάρχουν με μια μικρή αναφορά στη θεματική της κάθε μιας από αυτές, ακόμη έγινε αναλυτική αναφορά στον τρόπο λειτουργίας των βιβλιοθηκών – δημόσιων και δημοτικών. Έπειτα, έγινε περιγραφή των δημόσιων και δημοτικών βιβλιοθηκών όσον αφορά στον στόχο που εξυπηρετούν, στον Κανονισμό λειτουργίας τους αλλά και σε παραδείγματα ορισμένων δημόσιων βιβλιοθηκών σχετικά με την ιστορική τους εξέλιξη, την απόκτηση του υλικού τους αλλά και τις συλλογές τους. Κλείνοντας το πρώτο κεφάλαιο, έγινε αναφορά στην μεγαλύτερη βιβλιοθήκη της Ελλάδος την Εθνική Βιβλιοθήκη, όπου αναλύθηκε ως προς την ίδρυσή της, τον τρόπο λειτουργίας της αλλά και τον σκοπό που εξυπηρετεί καθώς και για το υλικό και τις συλλογές που η ίδια διαθέτει.

Έπειτα, στο Β Κεφάλαιο παρουσιάστηκε ο πολιτιστικός ρόλος των δημόσιων και δημοτικών βιβλιοθηκών, για αυτό και έγινε αναφορά στην έννοια του Πολιτισμού. Επίσης, κρίθηκε σκόπιμο να αναφερθεί η Unesco όπου είναι ένας διεθνής οργανισμός των Ηνωμένων Εθνών ο οποίος ασχολείται με την εκπαίδευση, την επιστήμη και το πολιτισμό. Έτσι έγινε λόγος για την ίδρυσή της, και τον σκοπό που εξυπηρετεί. Ακόμη, αναλύθηκαν σύμφωνα με την Διακήρυξη της Unesco οι δώδεκα στόχοι οι οποίοι καθορίζουν το πλαίσιο των υπηρεσιών των λαϊκών βιβλιοθηκών, όπως αυτό διαμορφώνεται στα πλαίσια των αποστολών τους. Το ελληνικό πλαίσιο λειτουργίας των λαϊκών βιβλιοθηκών είναι εξίσου σημαντικό, για αυτό και ήταν απαραίτητο να γίνει μια μικρή αναφορά για το τι ισχύει στην Ελλάδα. Επιπρόσθετα, για να κατανοηθεί καλύτερα ο ρόλος των βιβλιοθηκών στον Πολιτισμό χρειάστηκε να αναφερθούν κάποιες πολιτιστικές δραστηριότητες στις δημόσιες και δημοτικές βιβλιοθήκες. Επιπλέον, το Future Library είναι ένα εθνικό δίκτυο βιβλιοθηκών το οποίο δημιουργήθηκε για πρώτη φορά στη Βέροια και εξελίχθηκε ακόμα περισσότερο ύστερα από τη δωρεά του Ιδρύματος Σταύρος Νιάρχος, για αυτό και η αναφορά σε αυτό ήταν ιδιαίτερα σημαντική. Ολοκληρώνοντας, το δεύτερο κεφάλαιο, ήταν σημαντικό να μιλήσει κανείς για το IFLA μια Διεθνή Ομοσπονδία Ενώσεων Βιβλιοθηκών, τι είναι αλλά και τους σκοπούς που εξυπηρετεί όσον αφορά στις βιβλιοθήκες.

Στο Γ Κεφάλαιο που είναι και το τελευταίο, αρχικά παρουσιάστηκε ο εκπαιδευτικός ρόλος των δημόσιων και δημοτικών για αυτό έγινε πρώτα αναφορά στην έννοια της Εκπαίδευσης. Έπειτα, έγινε λόγος για την έννοια της Δια βίου μάθησης και πιο συγκεκριμένα, τι είναι και πως ξεκίνησε να υπάρχει. Αναφέρθηκαν οι δραστηριότητες και οι υπηρεσίες δια βίου μάθησης που μπορεί να προσφέρουν οι βιβλιοθήκες καθώς και τι συμβαίνει με τη δια βίου μάθηση στην Ελλάδα, όπου κρίθηκε σημαντική η αναφορά στην περίπτωση της Ελλάδας σχετικά με τη δια βίου μάθηση. Κατά συνέπεια, στο κλείσιμο του τρίτου κεφαλαίου, ήταν απαραίτητο να αναφερθούν κάποιες εκπαιδευτικές δραστηριότητες ή προγράμματα των δημόσιων και δημοτικών βιβλιοθηκών, έτσι ώστε να γίνει πιο κατανοητός ο ρόλος που κατέχουν στο εκπαιδευτικό κομμάτι.

Επομένως, καταλήγει κανείς στο συμπέρασμα, πόσο σημαντική και απαραίτητη είναι η ύπαρξη των βιβλιοθηκών στη ζωή του κάθε ανθρώπου. Οι βιβλιοθήκες ως κτίρια θα πρέπει να υπάρχουν παντού σε όλες τις τοπικές κοινωνίες, έτσι ώστε να μπορούν να είναι προσβάσιμες από όλους. Από την άλλη, οι βιβλιοθήκες ως χώροι θα πρέπει να στελεχώνονται από προσωπικό, το οποίο θα πρέπει να είναι κατάλληλα καταρτισμένο με ειδικές γνώσεις. Πιο συγκεκριμένα, είναι σημαντική η ύπαρξη βιβλιοθηκονόμων στις βιβλιοθήκες, καθώς είναι γνώστες του αντικειμένου και είναι σε θέση να γνωρίζουν πράγματα που αφορούν στη ταξινόμηση, καταλογογράφηση αλλά και δανεισμό των βιβλίων όπως και για την εξυπηρέτηση του κοινού της βιβλιοθήκης, το οποίο απαρτίζεται από διάφορες ηλικιακές ομάδες.

Οι βιβλιοθήκες οφείλουν να είναι πιο ενεργές στην τοπική κοινωνία με σκοπό να προάγουν την απαιτούμενη γνώση σε όλους τους πολίτες ανεξαιρέτως φύλου, εθνικότητας. Αυτό θα μπορούσε να επιτευχθεί μέσα από διάφορες δραστηριότητες, οι οποίες να φέρνουν πιο κοντά τα άτομα, τόσο στο τομέα της συναναστροφής και επικοινωνίας μεταξύ τους όσο και στην διεύρυνση των πνευματικών τους οριζόντων.

Το βιβλίο και οι βιβλιοθήκες συμβάλλουν και αυτές στο μέλλον του κάθε ανθρώπου όσον αφορά στη περαιτέρω εξέλιξή τους στο τομέα της μόρφωσης αλλά και στο τρόπο ένταξής τους στην τοπική κοινωνία.

Τέλος, πρέπει να είναι σε θέση να διεγείρουν τη φαντασία κάθε αναγνώστη για αυτό και είναι σημαντική η προώθησή τους με οποιοδήποτε τρόπο.

“Αφήστε τα παιδιά να πάρουν βιβλία στα χέρια τους, αφήστε να τα κατεβάσουν απ’ τις βιβλιοθήκες! Μην τα τρομάζετε μην τυχόν τα σκίσουν ή τα χαλάσουν!” Άλκη Ζέη.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

1. Αλεξανδρή Π. Ελένη (2015) Πολιτισμική Κληρονομιά-Διαχείριση. Πολιτιστική Αναγέννηση της Αθήνας του 19ου Αιώνα, Αθήνα, Ίων σ.15,91,103.
2. Γκουργκούτα Κατερίνα Ε. (2003) Πάμε Βιβλιοθήκη: Εκπαιδευτικό πρόγραμμα για το Βιβλίο και τις Βιβλιοθήκες, Κοζάνη, Ινστιτούτο Βιβλίου και Ανάγνωσης Κοζάνης σ. 15, 20-21.
3. Εθνικό Κέντρο Τεκμηρίωσης/Εθνικό Ίδρυμα Ερευνών, Κατευθυντήριες Οδηγίες για Κτίρια Λαϊκών Βιβλιοθηκών, Αθήνα σ. 13,15,19, σ.27-28,σ.31, σ.38, σ.41, σ.47-48, σ.49,σ.67,σ.74-75,σ.77-78,σ.81-82,σ.85-86.
4. Καπιδάκης Σαράντος (2014) Εισαγωγή στις Ψηφιακές Βιβλιοθήκες, σύμφωνα με το Digital Library Initiative , Θεσσαλονίκη, Δίσιγμα σ.72,83.
5. Κριαράς Εμμανουήλ (1995) Λεξικό της Σύγχρονης Ελληνικής Δημοτικής Γλώσσας, Αθήνα , Εκδοτική Αθηνών σ.434.
6. Μπαλατζάρας Μάριος (2005) Δια Βίου Μάθηση και ο Ρόλος των Βιβλιοθηκών, Διπλωματική Εργασία , Ιόνιο Πανεπιστήμιο, σ.20-21,25-26,83-84,93,123.
7. Μπαμπινιώτης Γ. (2010) Λεξικό της Νέας Ελληνικής Γλώσσας, Αθήνα, Κέντρο Λεξικολογίας σ.580.
8. Μώκος Γ.Δ. (2001) Εισαγωγή στην Επιστήμη της Πληροφόρησης, Αθήνα, Παπασωτηρίου,σ.161-162, 166,434,480-486.
9. Τεγόπουλος-Φυτράκης, (1997) Μείζον Ελληνικό Λεξικό, Αθήνα, Αρμονία, σ.381.

Ηλεκτρονικές Πηγές

1. Αντωνία Αράχωβα, Εμμανουήλ Πυργιώτης, Βασιλική Τσιγκούνη, Συμβολή Βιβλιοθηκών στη Δια Βίου Μάθηση. Διαθέσιμο στο:
https://www.minedu.gov.gr/publications/docs/lib_05_araxwba_pyrgiwths_tsiggoynh_symbolh_biblkwn_sth_dia_bioy_mathhsh_110124.pdf
2. Γαρουφάλλου Εμμανουήλ, 2009. Δια Βίου Μάθηση και Δημόσιες Βιβλιοθήκες: το Πρόγραμμα ENTITLE, σ.14
3. Εθνικό Κέντρο Τεκμηρίωσης, 2004. Οι Δημόσιες Βιβλιοθήκες...Κινούνται, Διαθέσιμο στο:
http://archive.ekt.gr/products/publib_newsletter/publib_newsletter_t1_bw.pdf (e-journal), τεύχος 1, Εθνικό Κέντρο Τεκμηρίωσης, σ.10.
4. Κουτσίκου Θεοδώρα, 2018. Η επικοινωνιακή πολιτική της σύγχρονης Δημόσιας Βιβλιοθήκης ως μοχλός εκπαιδευτικής, κοινωνικής, πολιτιστικής και οικονομικής ανάπτυξης της τοπικής κοινωνίας. Συγκριτική μελέτη τριών περιφερειακών βιβλιοθηκών. Διπλωματική Εργασία. Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο, σ. 39,43,54,56-57, Διαθέσιμο στο:
<https://apothesis.eap.gr/handle/repo/38790>
5. Λάμπρη Μαρίνα και Μπουνάτσου Μαρία, 2017. Πολιτιστική επικοινωνία και Δημοτικές Βιβλιοθήκες. Μελέτη Περίπτωσης Δημοτική Βιβλιοθήκη Καλλιθέας. Πτυχιακή Εργασία. Τεχνολογικό Εκπαιδευτικό Ίδρυμα Αθήνας, σ.72, Διαθέσιμο στο: [lb_11028_bounatsou_08101_lampri_thesis.pdf](https://apothesis.eap.gr/handle/repo/38790)
6. Μαζοκοπάκη Καλλιόπη, 2018. « Η Δημοτική Βιβλιοθήκη Χανίων ως πυξίδα Πολιτισμού: οι νέες υπηρεσίες και το κοινό της». Διπλωματική Εργασία. Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο, σ.24-26,37-38,43,50-53, Διαθέσιμο στο:
<https://apothesis.eap.gr/handle/repo/38732>

7. Μόσχου Κωνσταντίνος, 2019. « Η επικοινωνιακή πολιτική των δημοτικών βιβλιοθηκών για την προσέλκυση του κοινού σε περίοδο οικονομικής κρίσης. Η περίπτωση της Δημοτικής Βιβλιοθήκης Μαλεβιζίου Ηρακλείου Κρήτης». Διπλωματική Εργασία. Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο, σ.35, Διαθέσιμο στο: https://apothesis.eap.gr/bitstream/repo/44038/1/Μόσχου%20Κ._ΔΕ-2018_2019.pdf
8. Μπαλαπανίδου Αικατερίνη, 2015. “Ευκαιρίες δια βίου μάθησης στις Ελληνικές Δημόσιες Βιβλιοθήκες, ως απάντηση στις σύγχρονες τεχνολογικές και κοινωνικο-οικονομικές προκλήσεις. Μεταπτυχιακή Εργασία. Πανεπιστήμιο Μακεδονίας, σ.30, Διαθέσιμο στο: <https://dspace.lib.uom.gr/bitstream/2159/18652/8/BalapanidouAikateriniMsc2015.pdf>
9. Πρωϊκάκη Ουρανία, 2018. Δημοτικές βιβλιοθήκες και τοπική πολιτιστική ανάπτυξη. Μελέτη Περίπτωσης της Βιβλιοθήκης του Κέντρου Πολιτισμού Δήμου Ξάνθης. Διπλωματική Εργασία. Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο, σ.16, Διαθέσιμο στο: <https://apothesis.eap.gr/handle/repo/38757>
10. Σακισλόγλου Αναστασία, 2017. Η «Σύγχρονη Βιβλιοθήκη». Ο νέος ρόλος των δημόσιων/δημοτικών βιβλιοθηκών στη κοινωνία. Προτάσεις για εφαρμογή καλών πρακτικών στη Δημοτική Βιβλιοθήκη Άνω Πόλης Θεσσαλονίκης. Διπλωματική Εργασία. Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο, σ.30-33, Διαθέσιμο στο: <https://apothesis.eap.gr/handle/repo/37397>
11. Τσούλιας Νίκος, 2018. Ο ρόλος των δημόσιων βιβλιοθηκών στην εκπαίδευση. Διαθέσιμο στο: <https://www.fractalart.gr/dimosia-vivliothiki-ekpaideysi/>
12. Φράγκου Άννα, 2006. Νέες τεχνολογίες, νέες βιβλιοθήκες και νέα... προβλήματα: τα πνευματικά δικαιώματα στην ψηφιακή εποχή. Πανεπιστήμιο Μακεδονίας, σ.3, Διαθέσιμο στο: <https://lekythos.library.ucy.ac.cy/bitstream/handle/10797/12051/arx014a.pdf?sequence=2&Allowed=y>
13. Φωτιάδου Μαρία, 2019. Οι Δημοτικές Βιβλιοθήκες Παρελθόν και Παρόν. Η Συμβολή της μη κερδοσκοπικής εταιρείας Future Library, μια συγκριτική μελέτη. Διπλωματική Εργασία. Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο, σ.15, Διαθέσιμο στο: <https://apothesis.eap.gr/handle/repo/44350>

Ιστοσελίδες

1. Δημόσια Βιβλιοθήκη Βυτίνας: <https://network.nlg.gr/library/vivliothiki-vitinas/>
2. Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Ελευθερούπολης: <https://vivl-elefth.kav.sch.gr/>
3. Δημόσια Ιστορική Βιβλιοθήκη Ζακύνθου: <http://vivl-zakynth.zak.sch.gr/dep5.htm>
4. Δημόσια Ιστορική Κεντρική Βιβλιοθήκη Ιωαννίνων: <http://zosimaialib.sch.gr/>
5. Δημόσια Κεντρική Ιστορική Βιβλιοθήκη Κέρκυρας: <http://corfulibrary.gr/el/>
6. Δημοτική Βιβλιοθήκη Κορίνθου: <http://libkor.gr/vivliothiki/> και <https://el-gr.facebook.com/libkorinthou>
7. Δημόσια Βιβλιοθήκη Μηλεών: http://vivl-mileon.mag.sch.gr/hist01_GR.html
8. Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Ναυπλίου: <http://vivl-nafpl.arg.sch.gr/>
9. Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Χαλκίδας: <http://www.vivlchalkida.gr/>
10. Δημοτική Βιβλιοθήκη Χανίων: <https://www.librarychania.gr/latest-news>
11. Δημόσια Κεντρική Ιστορική Βιβλιοθήκη Χίου: <https://www.koraeslibrary.gr/>
12. Εθνική Βιβλιοθήκη Ελλάδος: <https://www.nlg.gr/>
13. Φύλλο Εφημερίδας της Κυβερνήσεως: <https://www.e-nomothesia.gr/kat-ekpaideuse/bibliothekes/n-3149-2003.html>

Α ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Δημόσια Ιστορική Βιβλιοθήκη

Ζακύνθου (https://www.gozakynthos.gr/zante.photos/slide/zakynthos4_public-library-zakynthos1367227037.jpg)

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Κέρκυρας

(<https://corfulibrary.gr/images/photos/general/dimosia-biblithiki-kerkiras3.jpg>)

Δημόσια Ιστορική Κεντρική Βιβλιοθήκη Ιωαννίνων

(<https://www.oasispublications.gr/sites/default/files/zosimaia3.jpg>)

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Ναυπλίου ([https://encrypted-](https://encrypted-tbn0.gstatic.com/images?q=tbn%3AANd9GcQT0s9lffvKdMxp_FJ0qNVAWLyM2uASKJha6UvfqgPee7oMfDO)

[tbn0.gstatic.com/images?q=tbn%3AANd9GcQT0s9lffvKdMxp_FJ0qNVAWLyM2uASKJha6UvfqgPee7oMfDO](https://encrypted-tbn0.gstatic.com/images?q=tbn%3AANd9GcQT0s9lffvKdMxp_FJ0qNVAWLyM2uASKJha6UvfqgPee7oMfDO))

Δημοτική Βιβλιοθήκη Χανίων (<https://www.zarpanews.gr/wp-content/uploads/2019/10/vivliothiki-e1570547794792.jpg>)

Δημοτική Βιβλιοθήκη Κορίνθου (https://scontent.fath3-3.fna.fbcdn.net/v/t1.0-9/68454771_2488149781278615_7659611441229463552_n.jpg?_nc_cat=106&_nc_sid=110474&_nc_ohc=byvZvo2kqasAX9aH0DC&_nc_ht=scontent.fath3-3.fna&oh=6724df20ba2a8604e8b551b6527aac99&oe=5EA627C8)

(https://scontent.fath3-4.fna.fbcdn.net/v/t1.0-9/68982816_2488147847945475_2268379723182637056_n.jpg?nc_cat=103&nc_sid=110474&nc_ohc=kc057ZOsjbkAX84i8S7&nc_ht=scontent.fath3-4.fna&oh=d2e8ef9167a27fecf7db9bfb3c589d5b&oe=5EA6D5B7)

